ЫІ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

№ 30 (11934)
1969 оной февралиин 5, среда

Сэн 2 мүнгэн

СС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

ТАРГАН МЯХАН ТУШААГДАНА

ЗАХААМИН. Эдэ үдэрнүүдтэ Баян-Голой совхозой малшад 330 толгой хашараг үхэр, хүгшэрһэн үнеэ шаргалуулжа, түргэлүүлжа, гүрэндэ тушааба. Хоёр һара соо шадаһан малай толгой бүхэнэй шэгнүүр сүүдхэдээ дунда зэргээр 737 граммаар нэмэһэн байна. Совхоз эдэ малайнгаа 93,7 процентые дундаһаа дээшэ, тарган гэһэн сэгнэлтэтэйгээр гүрэндэ тушаагаа.

Малай нэгэ центнер мяханай үнэ сэн 109 түхэриг 59 мүнгэтэ болонхой. Иигэжэ ажахын малшад нэгэ центнер малай мяхаһаа 30 түхэриг сэбэр олзо олоһон байна.

Эндэ совхозой түрүү малшад Ж. Чойжинимаевай, Д. Данзановай, Г. Доржиевай хубита тон ехэ. Тэдэнэр оролдолго гаргажа, һайнаар малаа адууһан байна.

Манай корр.

В.И. ЛЕНИНЭЙ ОЙДО — ГАБШАГАЙ АЖАЛ!

100

ТҮНХЭН СООГОО...

Үбэлжэлгын үедэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1250 килограмм һү һааха социалис уялга абаһан Улаан-Үдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой, Загарайн аймагай Эрхирэгэй совхозой һаалишад, мал адуулагшадай үүсхэлые һайшаан дэмжэһэн Таһархайн һүнэй фермынхид аймаг соогоо суурхана.

Үбэлжэлгын долоо һарын туршада зунайхиһаа бага бэшэ һү һаахын тула нэн түрүүн малай тэжээл һайжаруулха асуудал эндэ шиидхэгдэһэн байна. 1967 онойхитой сасуулбал, эндэхи отделени 1,5 дахин ехэ үбһэ, һолоомо, силос нёдондо бэлдэжэ абаһан юм. Тэжээлээ шанартай болгон буйлуулаад, үнеэдтээ зүбөөр хубаарилан үгэжэ байгаа һаа, үбэлжэлгын үедэ үнеэн бүриһөө сүүдхэдээ 10 литрһээ бага бэшэ һүн һаагдаха гэжэ совхозой зоотехмэргэжэлтэд тоолоожо гаргаһан байна.

Үбэлдөө ехэ һү һаахын түлөө октябриин 20-һоо эхилжэ эндэхи бүхы үнеэд уяанда байлгагдажа, толгой бүридэнь дунда зэргээр тэжээлэй 7—8 единицын хэмжээнэй хоол үгтэжэ захалаа. Фермын дэргэдэ түхеэрэгдэһэн тусгаар цех хүдэлгэгдэжэ, үнеэдтэ үгтэхэ тэжээл шанар һайнтай болгогдожо эхилээ. Малай тэжээл буйлуулдаг цехэй хүдэлмэришэд оролдосо ехэтэйгээр ажаллана. Тус цехтэ хүдэлмэрилдэг Ошор Лыксыкович Будаев Таһархайн фермын коллективэй хүндэтэй хүнүүдэй нэгэн болонхой.

— Ошор Лыксыковичэй буйлууһан тэжээл эдихэдээ малнай гансата һүтэй болодог,—гэжэ эндэхи һаалишад дэмы хэлэдэггүй.

Нүхэр Будаев иимэ цехтэ түрүүшынгээ жэл хүдэлмэрилнэгүй. «Малай шэмэ — тэжээлэй хүсэнһөө» гэжэ мэдэхэ болоһон энэ хүн даалгагдаһан ажалдаа нарин нягтаар хандадаг. Тэрэнэй халуун ууралаар дэйтээжэ, элдэб болосуутаар шанаржуулһан һолоомо үхэр ехэ дуратайгаар эдидэг.

КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон тус гүүртын коллективэй ажалай амжалта үдэр ерэхэ бүри дээшэлнэ. Үнгэрэгшэ жэлэй декабрь соо фермынгээ үнеэн бүриһөө 160 литр һү һаажа, Таһархайн һаалишад аймаг доторой дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ илажа гараа. Эндэхи һаалишад Д. Ж. Дарбалаева, Д. Л. Пархаева, С. С. Пидуева гурбан аймагай хүндэлэлэй самбарта бэшэгдээ.

Туйлаһан амжалтаа улам саашань дээшэлүүлжэ, түрүү һуурияа алдахагүй гэжэ эндэхи һаалишад оролдоно. Нарай үнеэдээ зоотехническэ заабариин ёһоор харууһалһанайнгаа ашаар таһархайнхид үнеэн бүриһөө сүүдхын 10,3 литр һү абадаг болонхой. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойс ажалай амжалтаар угтаха зорилготой Саданай совхозой Таһархайн гүүртын эбтэй эетэй коллектив аймагайнгаа дамжуулгын Улаан туг мүнөө жэл сохом алдахагүй бэзэ гэжэ найдагдана.

В. ТУЛАЕВ.

Түнхэн.

КОММУНИСТНУУДАЙ һУРАЛСАЛ

Агуу багша В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлэдхэлтэй дашарамдуулан, социалис мүрысөөн улам үргэнөөр дэлгэрнэ, хүдэлмэришэд, колхознигууд ажалай вахтада жагсана. Үдэр бүриингөө ажал хэрэгтэ туйлаһан амжалтанууд тухайдаа хото, хүдөөгэй ажалшад мэдээсэнэ.

Нүгөө талаһаа энэ ойдо бэлэдхэл совет хүнүүдэй ажабайдалда шэнэ сохисо оруулна, үзэл сурталай хүдэлмэри шангадхаха хэрэгтэ ехэ түлхисэ болоно. Хото, хүдөөгэй ажалшад, нэн түрүүн коммунистнууд багша В. И. Ленинэй зохёолнуудые ехэ дэбжэлтэтэйгээр шудалжа байһан тухайдаа сэдьхэлээ ханангяар редакцида бэшэнэ. Агуу багшын зохёолнуудаар лекцинүүд уншагдана, киноуниверситедүүд хүдэлнэ, теоретическэ конференцинүүд, семинарнууд үнгэргэгдэнэ, мүн бэшэшье онол аргаар хэзээдэ мүнхэ Ленинэй үзэл суртал дэлгэрүүлэгдэнэ.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойтой дашарамдуулан, соёл сурталай хүдэлмэри улам амжалтатайгаар ябуулхын, агуу багшын үзэл суртал олониитэдэ ойлгуулхын, дэлгэрүүлхын тулада коммунист бүхэн өөһэдөө марксистско-ленинскэ эрдэмэ үдэр бүри дээшэлүүлхэ, В. И. Ленинэй зохёолнуудые гүн гүнзэгыгөөр шудалха ёһотой гэжэ «В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлэдхэл тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол соо онсолон заагданхай.

Бэеэ даагаад марксистско-ленинскэ үзэл суртал шудалха гээшэ коммунистнуудай һуралсалай гол шухала зорилго ходо байһан, мүнөөшье байһаар. Агуу багшын түрэһөөр 100 жэлэй ойтой дашарамдуулан, энэ жэлдэ В. И. Ленинэй зохёолнуудые шудалха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаһан байгаа. Энэ зорилгоор республикын хото, хүдөөгэй партийна организацинуудта урда жэлнүүдэйхидэ орходоо һураггүй олон хүн Владимир Ильичэй зохёолнуудые үзэжэ байна. Түүхын, экономикын, философиин асуудалнуудаар бэшэгдэһэн зохёолнуудыень шудалха дүрбэн зуугаад шахуу теоретическэ семинар республика дотор байгуулагданхай. Гадна аймагай центр бүхэндэ шахуу партийна, ажахын эдэбхитэдэй һургуули хүдэлжэ байдаг. Бэеэ даагаад һуралсагшадай олонхинь теоретическэ семинарнуудта, аймагуудай һургуулинуудта хабаадалсана, марксизм-ленинизмын үдэшын университедтэ, тэрэнэй филиалнуудта һуралсана. Мүн өөһэдын түсэбөөр бэеэ даагаад хүдэлдэг коммунистнууд бии байна.

Олон газарта коммунистнуудай һуралсал яһала һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Теоретическэ семинарнуудай, партийна, ажахын эдэбхитэдэй аймагай һургуулинуудай хэшээл һонирхолтойгоор үнгэрдэг юм. Жэшээ болгон, нэгэ баримта дурдамаар. Бэшүүрэй аймагай партийна, ажахын эдэбхитэдэй һургуулида 63 хүн һурадаг. Эдэ хэд бэ гэхэдэ, партийна хүдэлмэрилэгшэд, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, партийна комитедүүдэй секретарьнар, главна мэргэжэлтэд болоно. Һарадаа нэгэ удаа хэшээлынь болодог. Тус тус темээр һурагшадай хуряангы элидхэлнүүдые шагнаһанай удаа тэрээгээр үгэ хэлэлгэн, үгэ буляалдаан болодог юм. Хөөрэлдэһэн асуудалнуудаа мүнөө үеын байдалтай, ажахынуудайнгаа хэрэгтэй холбоходонь, тэрэнь бүришье һонирхолтой боложо үгэнэ, олон хүн хабаадалсана. Мүн Зэдын, Кабанскын аймагуудай партийна, ажахын һургуулинууд бараг һайн хүдэлжэ байна.

Энээнтэй хамта коммунистнуудай һуралсалда ехэ дутагдалнууд үшөөл үзэгдэһөөр. Жэшээнь, Баргажанда бүри һая болотор партийна, ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй аймагай һургуули хүдэлөөгүй. Мүн теоретическэ семинарнуудайшье хүдэлмэридэ дутагдалнууд тохёолдоно. Теориин, методикын талаар лекцинүүдынь мүнөөнэй эрилтэдэ хүрэнэгүй, халирхай удхатай. Хөөрэлдөөнүүдыньшье мууса үнгэргэгдэнэ. Коммунистнуудай һуралсалда үшөө ямар дутагдалнууд үзэгдэнэб гэхэдэ, зарим аймагуудта холын малшадые бэеэ даагаад һурадаг гээд тоолодог, ондоо нютагуудта ямар нэгэн һургуулида һуралсана гээд баһал ёһын тэдыдэ бэшэдэг. Үнэндөө алишье ушартань холын гүүртэ, отарануудта хүдэлдэг коммунистнууд-малшад һуралсадаггүй, партийна организациин зүгһөө хэмжээншье абтадаггүй байна. Хэжэнгын, Хориин, Сэлэнгын болон бусад аймагуудай ажахынуудай зарим партийна организацинуудта иимэ дутагдалнууд үзэгдэнэ. Эдэ бүгэдэн тухайда анхаралаа табихаар, бодото хэмжээ абахаар болоо.

Марксистско-ленинскэ үзэл суртал бэеэ даагаад шудалха хэрэгтэнь коммунистнуудта туһаламжа хэрэгтэй. Нэн түрүүн дүршэлтэй пропагандистнар, консультантнууд, методическа Соведэй гэшүүдэй зүгһөө иимэ туһаламжа үзүүлэгдэхэ зэргэтэй. Коммунистнуудай бэеэ даагаад һуралсаха, марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудые шудалхадань туһалдаг, оншотойгоор ойлгуулдаг, шэглүүлдэг хүнүүд пропагандистнар лэ болоно бшуу. «Хүнүүдэй бэеэ даагаад һуралсадаг, орёо асуудалнуудые шудалдаг болоо хадань. минии хүдэлмэри, хэшээл оролдолго эмы талаар һалаагүй гэжэ баярлахаб» гээд Бэшүүрэй аймагай «Рассвет» колхозой пропагандист нүхэр Меньшиков бэшээ бэлэй. Нүгөө талаһаа партийна организацинуудай, комитедүүдэй үмэнэһөө коммунистнуудай һуралсалые хинан шалгаха, тэдэнэй харюусалга дээшэлүүлхэ хэмжээ абаха шухала.

Коммунистнуудай һуралсалда пропагандистнарай үүргын ехэ байһаниинь бүгэдэндэ эли. Пропагандист-хүмүүжүүлэгшэ, болбосоруулагша, эмхидхэгшэ мүн. Өөһэдынгөө сэхэ даажа байһан ажалһаа гадуур эдэнэр коммунистнуудай политическэ эрдэмэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ бүхы бэлиг шадабаряа, хүсэ шадалаа зорюулдаг эдэбхитэд мүн. Тиимэһээ эдээндэ теориин, методикын асуудалаар туһалха, литература, харуулан ойлгуулха, техническэ хэрэгсэлнүүдээр хангаха хэмжээ политическэ гэгээрэлэй кабинедүүд абаха ёһотой. Энэ талаар партиин олон райкомуудай кабинедүүд ехэ хүдэлмэри ябуулжа байдаг. Партиин Улаан-Үдын хүдөөгэй райкомой политическэ гэгээрэлэй кабинедэй ажал һайшаалтай. Байд гээд лэ пропагандистнарай методическа конференци эндэ үнгэргэгдэдэг юм. Энээн дээрэ политическэ һуралсалай методикын асуудалаар ехэ хөөрэлдөөн болодог байна. Пропагандистнарта эдэ бүгэдын туһатай байһаниинь арсашагүй.

Жэл ерэхэ бүри коммунистнуудай теоретическэ, политическэ эрдэм дээшэлүүлхэ хэрэгтэ улам ехэ анхарал табигдадаг, эрилтэ хэгдэдэг болоо байна. Энэньшье ойлгосотой. Юуб гэхэдэ, эрдэм техникын гайхамшагта хүгжэлтын үедэ марксистско-ленинскэ үзэл суртал шудалһан хүнүүд лэ ниитын хүгжэлтын орёо ушар үйлэнүүдые зүбөөр тайлбарилжа шадаха, дайсадай үзэл бодолой һүйдхэлтэ хэрэг аашануудта ёһото харюу үгэжэ шадаха ха юм.

УРАН ГАРТАНАЙ КОНКУРС

...«Электромашина» заводто бүтээдэг электродвигательнүүдтэ ...орёодог мэргэжэлтэдэй дунда ...һан конкурс үнгэргэгдэбэ. ...үүгээр иимэ мэргэжэлтэдэй ...курс түрүүшынхиеэ үнгэрэгдэг. ...Тиимэһээ залуу хүдэлмэришэ ...д ехэ дуратайгаар тэрээндэ ...хабаадалсаба.

...үглөөнэй 9 час. «Электромашина» заводой электромеханическэ ...цех соо хүн зон олон. Залуу... мүрысөөндэ зэһэнхэй. Электродвигателиин олон частьнууд ...тайлатай. Комиссиин гэшүүд ...соо үнгэргэхэ участогай бай... шалгажа үзөөд, һорёондо ...дагшадта зарим тэды зааба... ...лажа, дүүргэхэ хүдэлмэри... ...танилсуулна.

...рэнэй удаа комиссиин түрүү... ...Юрий Столяров сагаа хара... ...мүрысөөнэй эхилһэн тухай ...үгэбэ. Электродвигательнүү... ...статорнуудай катушкануудые ...ай утаһаар орёохо гээшэмнай ...эшье бэлэн бэшэ ааб даа. ...двигательнүүдэй үни саг ...хүдэлхын тула, бүхы үзел... ...һайн шанартайгаар хабсар... ...һаа, газаа талаһаа тоё һайхан... ...байха ёһотой. Иимэ харюу... ...тай асуудал мүрысөөндэ ха... ...малай урда табигдаба.

...заводой хүдэлмэрилэ түрүү ...ай олоороо хабаадалсаһа... ...ь тон һайшаалтай. Барандаа ...тэйгээр ажаллажа эхилбэ.

...хүдэлмэришэн бүхэндэ статорай арбан катушка орёохо ...ори үгтэнхэй. Энэ ажал хоёр ...соо дүүргэгдэхэ ёһотой юм. ...час үнгэрбэ. Бултадаа нэгэ ...э хүдэлнэ гэжэ һанахаар. ...хамагһаа урид комсомолка

Вера Крутова ажалаа дүүргэбэ. Тэрэнэй удаа Тамара Чжан Ден-шин, Люба Наталина гэгшэд дүүргэбэ. Тиигэжэ мүрысөөндэ хабаадагшад даабаряа болзорһоо хахад час урид дүүргэжэ шадаа.

Комиссиин гэшүүд конкурсдо хабаадагшадай бүтээһэн продукциин шанарыень шалгажа эхилбэ. Залуу хүдэлмэришэн Тамара Чжан Ден-шин түргэн саг соо һайн шанартайгаар хүдэлмэреэ дүүргэжэ, хамагһаа олон очко абан, түрүү һуури эзэлһэнэйнгээ түлөө 40 түхэригэй, Люба Наталина хоёрдохи һуури эзэлжэ, 30 түхэригэй шанда хүртэбэ. Вера Кабезинская, Наташа Митхеева, Людмила Михальченко гэгшэд мүн лэ гурбадахи һууринуудые эзэлжэ, 20—20 түхэригэй шан абаба.

Хүдэлмэришэдэй дунда иимэ конкурс — мүрысөө үнгэргэхэдэ яһала ехэ удха шанартай, үйлэдбэриин түрүү дүй дүршэл шудалха, шадабари мэргэжэлээ дээшэлүүлхэдэнь залуушуулда ашатай туһатай байһаниинь элеэр харагдаба.

Зураг дээрэ: Мүрысөөнэй нэгэдэхи һуури эзэлһэн Тамара Чжан-Ден-шин.

С. КОЛОДЫН фототекст.

...СР-ЭЙ НАЦИОНАЛЬНА ФРОНТЫН ДЕЛЕГАЦИ Н. В. ПОДГОРНЫЕ БАРААЛХАБА

...эй ЦК-гай Президиумэй гүй... ...гэшүүн, Национальна фрон...гай Түрүүлэгшэ Э. Эрбан тү... Чехословакиин Социалис Рес... ...н Национальна фронтын де... СССР-эй Верховно Соведэй ...үмэй Түрүүлэгшэ Н. В. Под... Кремль соо февралиин 3-да ...ба.

...Подгорный, Э. Эрбан ба де... ...гэшүүдэй хоорондо уулзалгын үедэ хани халуун, нүхэд ёһоной хөөрэлдөөн болоо.

• • •

КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гүйсэдкомой гэшүүн, Национальна фронтын ЦК-гай Түрүүлэгшэ Э. Эрбан түрүүтэй Чехословакиин Социалис Республикын Национальна фронтын делегаци Кремль соо В. И. Ленинэй хүдэлмэрилдэг байһан кабинет ба байрада февралиин 3-да орожо хараа.

...Р-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДТЭ УУЛЗАЛГА БОЛОБО

...эй ЦК-гай, ВЦСПС-эй, ...эй ЦК-гай, Гадаадын оро... хани харилсаа, соёл куль... ...аар хэлсээ хэхэ совет бүл... ...холбооной болон бусад со... ...тын эмхинүүдэй уряалаар ...ерэһэн КПЧ-гэй ЦК-гай Пре... ...гүйсэдкомой гэшүүн, Наци... фронтын ЦК-гай Түрүүлэгшэ ...түрүүтэй Чехословакиин Со... Республикын Национальна ...делегаци февралиин 3-да ...Верховно Соведтэ ерээ. ...эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ И. В. Спиридонов чехословак нүхэдые үнэн зүрхэнһөө амаршалба.

Советскэ Союзай засагай дээдэ зургаанай ажал ябуулга, СССР-эй гүрэнэй байгуулалта ба ниитын эмхинүүдэй гүрэнэй хэрэгые эрхилэлгэдэ ажалша түмэнэй хабаадалга тухай асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүд болоо. Хөөрэлдөөнэй үедэ чехословак нүхэдэй табиһан асуудалнуудта харюунууд үгтөө.

Хөөрэлдөөн хани ёһоной оршон байдалда үнгэрбэ.

СССР-эй МЕДИЦИНЫН ЭРДЭМЭИ АКАДЕМИИН ХАМТЫН СУГЛААН

МОСКВА. (ТАСС-ай корр.). СССР-эй Медицинын эрдэмэй академиин жэл бүри болодог хамтын суглаанай сесси мүнөө үеын эндокринологиин, гормонуудай биохимиин асуудалнуудта зорюулагдаба.

СССР-эй АМН-эй Президент, академик В. Д. Тимаков сесси нээхэдээ, «Бэеын элүүрые хамгаалалга саашадань һайжаруулха ба медицинын эрдэмые орон дотороо хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» гэһэн КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой ехэ удха шанартай байһые тэмдэглэбэ. Ороной зүүн зүгтэ академиин филиал ойрын жэлнүүдтэ бии болгохо, кардиологиин, фармокологиин, коммунальна гигиенын институдуудай шэнэ байшангуудые бодхоохоор, медицинын туршалга хэхэ институт эмхидхэхээр шиидхэгдээ гэжэ тэрэ мэдээсэбэ. Медицинын эрдэмэй академиин эмхинүүд нэгэ хүнэй бэеын органуудые нүгөөдэдэнь һуулгаха институт эмхидхэхэ тухай тогтоол һаяхан абаа.

СССР-эй Медицинын эрдэмэй академиин бодото гэшүүд Н. А. Юдаев, Н. Д. Горизонтов, А. И. Нестеров, СССР-эй АМН-эй гэшүүн-корреспондент А. А. Войткевич, профессорнууд В. М. Угрюмов, О. В. Николаев болон бусад сесси дээрэ элидхэлнүүдые хэбэ.

СОВЕТ ДЕЛЕГАЦИ ЭХЭ ОРОНОО БУСАА

КАИР. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ВЦСПС-эй Түрүүлэгшэ А. Н. Шелепин түрүүтэй совет профсоюзуудай делегаци араб профсоюзуудай уласхоорондын конфедерациин дүрбэдэхи конгрессэй хүдэлмэридэ хабаадаад, февралиин 3-да Эхэ ороноо бусаа.

ОАР-ай Президент Гамаль Абдель Насер А. Н. Шелепинтэй февралиин 2-то дахинаа уулзаа. СССР-һээ ОАР-та байдаг элшэн сайд С. А. Виноградов уулзалгада хабаадалсаа.

ЭХЭ ОРОНОЙ һОНИН

...МОСКВАГАЙХИД СИБИРЬТЭ

...ОМСК. (ТАСС-ай корр). В. И. ...нэй түрэһөөр 100 жэлэй ой... ...дашарамдуулһан Москвагай соёлой ...дүүдай долоон хоног һайн... ...ехэ концертээр дүүрэбэ. ...композиторнууд, уран зу... ...шад, уран зохёолшод, поэдүүд, ...рай, киногой артистнар Си... ...буурал хотын айлшад бо... байна. Промышленна пред... ...нүүд ба совхозуудта, зага... ...болон ангуушадай, нефть ...гаршадай тосхонуудта москва... ...50 гаран концерт харуу...

...асхалэй концертын һүүлээр ...гууд ниислэлһээ ерэһэн ...та грамотанууд, дурасхаа... ...бэлэгүүдые барюулба.

...АРАДАЙ ДУРАСХААЛДА ХЭТЭДЭЭ МҮНХЭ

...ЛЕНИНГРАД. (ТАСС-ай корр). ...э ороноо хамгаалгын Агуу Ехэ дайнай жэлнүүдтэ гитлеровецүүдтэй тулалдан унаһан, Ленинградай түлөө 900 үдэрэй байлдаанда шалгарһан баатарнуудай нэрэнүүдээр Невагай оршондохи хотын гурбан шэнэ үйлсэ нэрлэгдэдэг болохонь.

Выборгскэ талын магистральнуудай нэгэндэ Михаил Харченкын нэрэ олгохо гэжэ горсоведэй гүйсэдком шиидхэбэ.

Партизан Харченко түрүүтэй отряд 1942 оной хэсүү хүйтэн үбэл эдеэ хоол тээһэн ашаануудые хамгаалдаг байһан юм. 250 мори тэргэтэй энэ ашаан партизануудай суута хизаарта эмхидхэгдээд, хүреэлэгдэһэн Ленинградта асарагдаһан байгаа. Дайшалхы харуулда байһаар унаһан М. С. Харченкода Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ олгогдонхой.

Хотын шэнэ кварталнуудай нэгэ гудамжада Валентина Грибалевагай нэрэ олгогдоо. Хүреэлэлгэ дэлбэ сохихын урдахана эрэлхэг зоригто энэ басаган Т-34 танкаа дайсанай бэхилмэл газар руу шэглүүлбэ. Эстони, Польшо соогуур дамжан, дайнай харгыгаар дабшалсаа. Харуулда байтараа хүреэлэгдэшэһэн, 26 наһатай В. А. Грибалева дайсанай һомондо дайрагдажа, наһа бараа.

ДАЛАЙН ОЁОРООР ТАТАГДАҺАН СОРГОНУУД

БАКУ. (ТАСС-ай корр). Бакугай архипелагай нефть ба газаар баян уурхайнуудһаа шэнэ нефтепроводые «Арзморнефтестрой» трестын хүдэлмэришэд уһан доогуур татажа эхилээ.

Каспиһаа нефть гаргажа абадаг шэнэ түбэй бии болгогдожо байһан Бакугай архипелагай түлиинье далайн эрьедэ асархын тулада уһан доогуурхи 125 километр трубопровод хэрэглэгдэнэ.

АМАРАЙ ХОЁРДОХИ ХҮҮРГЭ

ХАБАРОВСК. (ТАСС-ай корр). Комсомольск-на-Амуре хотоһоо урагшаа тайга соогуур самсаал сабшагдажа эхилээ. Тэрээгээр ехэ хүсэтэй линиин мачтанууд «алхалха». Алас-Дурна зүгтэхи мүрэнэй эрьедэ үшөө нэгэ ехэ барилга — Амар мүрэн дээгүүр хоёрдохи хүүргэ табигдахань.

Түрүүшын хүүргэ 1916 ондо Хабаровск хото шадар баригдаһан юм. Хоёрдохи хүүргэ Комсомольск-на-Амуре хотоһоо нэгэ заа дээгүүр байха. Транссибириин магистралиие Советская Гавань, Ванино порт хүрэтэр ошоһон түмэр харгын һалаатай холбохо юм. Ашаатай составууд зундаа паромоор гаргагдадаг, үбэлынь мүльһэн дээгүүр зөөгдэдэг байгаа. Алас-Дурна зүгөөр дамжуулан ороной хойто портнуудта, Японто, Номгон далай шадархи бусад гүрэнүүдтэ абаашагдаха ашаануудые түргөөр зөөхэ арга олгохо.

Амарай хүүргэ барилсахаяа ороной хэдэ хэдэн городуудай мэргэжэлтэд ерээ. Элдэб техникэ асарагдажа эхилээ.

АЙМАГАЙ ГАЗЕТЭНҮҮДЭЙ ЭХИН ХУУДАҺАНУУДҺАА

«Ленинэй зам» гэжэ Мухар-Шэбэрэй аймагай газетын үсэгэлдэрэй номерто «Колхозуудай тоосоото һунгалтын суглаанууд» гэһэн түрүү бэшэг толилогдоо. Тэрээн соо ажахын, политическэ энэ шухала кампаниие үндэр хэмжээндэ, үнгэргэхэ тухай бэшэнэ. Аймагай колхозуудай ажахын хүгжэлтэдэ үнгэрэгшэ жэл нилээд дабшалта үгөө. Ажахыгаа зүбөөр хүтэлбэрилһэнэй, гэшүүдэй оролдолгын, үйлэдбэридэ оньһожоруулга нэбтэрүүлһэнэй ашаар колхоз бүхэнэй экономико улам бэхижээ, олзо доходынь нилээд дээшэлээ.

Шэнэ барилганууд үргэн хэмжээгээр ябуулагдана.

«Коммунизм» колхоз үнгэрһэн жэлэй туршада 67.265 түхэригэй шэнэ барилгануудые бодхоогоо. Тэрэ тоодо шубуунай оньһожоруулагдаһан томо байра, минеральна үтэгжүүлгын склад, таряа сэбэрлэлгын оньһожоруулагдаһан талмай түхеэрэгдээ. Мүн колхознигуудай гэр байра барилгада баһал нилээд анхарал хандуулагдана.

«Забайкалец» колхоз тон ехэ ашагтай һалбари — галуу үсхэбэрилгэ үргэнөөр эрхилнэ. Тус колхоз галуунай мяха худалдажа, үнгэрэгшэ жэлдэ 24.709 түхэригэй сэбэр олзо оруулаа. Тиихэдэ галуунай 106 мянган үндэгэ абаһан байха юм.

«Заганский» колхоз үнгэрэгшэ 1968 ондо 11 комбайн, 11 трактор, 3 автомашина худалдажа абаһан байна. Тус колхозой олзонь 159.400 түхэриг байгаа. Энэнь урдахи жэлэйхиһээ 29 мянган түхэригөөр ехэ болоо.

«Родина» колхоз 1968 ондо 74 гектар газар эдлүүридэ оруулаа. Мүнөө жэл 167 гектар шэнэ газар элдүүрилхээр хараална. Тиигэжэ энэ колхоз газар таряалангайнгаа талмайе жэлһээ жэлдэ үргэдхэнэ. Байгша ондо энэ колхозой таряалан 8.210 гектар болохо юм.

«Знамя Ленина» колхоз 1967 ондо 378 мянган түхэригэй сэбэр олзотой байһан. Үнгэрэгшэ жэл тэрэнь 723.325 түхэригтэ хүрэжэ, хоёр дахин шахуу дээшэлбэ. Иимэ ехэ олзо тус колхозой хонин ажалһаа голшолон абтана. Артелиин гэшүүдэй салин хүлһэнэй хэмжээн жэл бүри дээшэлнэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ колхозой гэшүүдэй ажалай нэмэлтэ түлбэридэ 40 мянган түхэриг шан, урмашуулгын гуримаар үшөө 20 мянган түхэриг гаргагдаһан байна.

Колхозой түрүү хонишон Бадмажап Будаевич Манибадаров өөрынгөө нүхэр Балжима Цыреновнатай хамта үнгэрэгшэ жэлэй туршада 4.428 түхэриг салин хүлһэ абаа. Бэрхэ механизатор Цыренжап Дашиевай нёдондо жэлэйнь салин хамтадаа 2175 түхэриг болоһон байна.

• • •

«Улаан Сэлэнгэ» газетын үсэгэлдэрэй номерой эхин нюурта аймагай экономическа зүблөөн тухай һонин мэдээсэл толилогдобо. Энэ зүблөөндэ аймагай колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, ахалагша, главна бухгалтернууд сугларжа, колхозуудтахи ажалай салин хүлһэнэй түлбэрие гуримшуулха тушаа асуудал хэлсэһэн байха юм.

Урдань тус аймагай колхозууд артелиин гэшүүдэй ажалай салин хүлһэ түлэлгын талаар тогтоогдоһон нэгэ системэгүй байһан. Тиимэһээ колхоз бүхэн энэ талаар «өөрын» гуримтай байгаа бшуу. Мүнөө тус зүблөөндэ хабаадагшад энэ шухала хэрэгые гуримшуулха тушаа хөөрэлдөөд, тэрэниие колхозуудай гэшүүдэй хамтын суглаан дээрэ табижа баталуулха һанамжа дурадхалнуудые баталжа абаһан байна.

• • •

Бэшүүрэй аймагай **«Бэшүүрэй таряашан»**, Хяагтын аймагай **«Ленинэй туг»** газетэнүүд үсэгэлдэрэйнгөө номерой эхин хуудаһануудта нютагай Соведүүдэй һунгалтада зорюулагдаһан материалнуудые толилбо.

ЗАЛУУ КОММУНИСТНУУДАЙ ҺУРАЛСАЛ

Улаан-Үдын аймагай баруун талын партийна эхин организацинуудай бүридэлдэ ородог залуу коммунистнуудай һургуулиин хэшээл Ивалга тосхондо түбхинэһэн Буряадай хүдөө ажахын туршалгын станциин дэргэдэ болож үнгэрбэ.

КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша А. Ф. Манзарова «Коммунист нэрэдээ хүрэхөөр хүдэлхэ, һураха, ажаһууха» гэһэн элидхэл хэбэ. Аймагай залуу коммунистнуудай ажал хэрэгэй, һуралсал-хүмүүжэлэй ямар байдалтай байһан тухай, КПСС-эй Уставай эрилтэнүүдые тэдэнэй хэр зэргэ дүүргэжэ байһан тухай тодорхойгоор хөөрэжэ үгэбэ.

Хүдөө ажахын туршалгын станциин ахалагша научна-хүдэлмэрилэгшэ Г. Н. Колмаков политическэ мэдэрэлээ дээшэлүүлхэ хүдэлмэри тухайгаа, Ивалгын дунда һургуулиин багша М. Н. Алемасова партийна даабари лажа дүүргэлэг тухайгаа нүхэдтөө хөөрэжэ үгэһэн байна. Мүн залуу коммунистнууд — Оронгын дунда һургуулиин багша А. С. Дашиев, ВЛКСМ-эй райкомой секретарь В. Владимиров гэгшэдэй хөөрөөн баһал анхарал татамаар, һургаал абамаар байгаа.

О. ЦЫРЕНОВА,
«Коммунизмын туяа» газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэ.

МАЛШАД ХҮЛЕЭН УГТАНА

Торийн совхозой партийна комитет соёлойшоо байшантай хамта соёлой хүдэлмэри ябуулха, В. И. Ленинэй ажал ябуулга, ажабайдалда зорюулан уншалгануудые хэхэ түсэб табиһан байгаа. Энэнь малай үбэлжэлгын үедэ малшадые хангаха гэһэн гол зорилготой байһан.

Энэ түсэбэй ёһоор байгша оной январиин 17-һоо 24 хүрэтэр агитбригада Торийн совхозой малай фермэ, сууринуудаар ябажа ерэбэ. Энэ бригадынхид Нарин, Армак, Алцак, Хулдат гэжэ һууринуудай хүдөөгэй клубуудаар ябаһан байна. Соёлшод, лекторэй ерэхэдэнь, энэ һуурин шадар байһан дүтын малшад суглардаг байба. Эдэнэрэй программань иимэ: «Ленинизм гээшэ манай үе сагай илагдашагүй туг» гэһэн темээр лекци, удаань Петропавловкын соёлой байшангай уран һайханай самодеятельностиин концерт.

Удаадахи аяншалгань февралиин 7-һоо 14 болотор үргэлжэлхэ юм. «В. И. Ленин — Коммунис партиие, Совет түрэниие байгуулагша» гэһэн лекци Торийн дунда һургуулиин директор Д. Д. Будожапов уншаха. Уран һайханайхид концерт харуулха юм. Агуу багша тухай уншалгын темэ зохёогдонхой. Жэшээнь, В. И. Ленин ба хүүгэд, агуу багшын образ литературада гэхэ мэтэ темэнүүд бии юм.

Ерэһэн лэ газартань соёлой хүдэлмэрилэгшэдые малшад хүндэтэйгөөр угтаа.

Н. ОХОЛИН.

Коммунистын даадаг фермэһээ

НАЙДАМТАЙ ХҮН

Малай үбэлжэлгэ тухай хөөрэлдөөн гараба. Суглаан дээрэ коммунистнуудта партийна даабари үгтөө һэн. Фермын ажалые хүтэлжэ байһан Федос Григорьевич Гребенщиков малшадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулжа, мүрысөө үргэнөөр эмхидхэхэ гэжэ партийна организацидаа найдуулһан байгаа.

Коммунистын даадаг фермэдэ 14 хүн ажалладаг. Нёдондо намар 720 толгой эбэртэ боло мал харууһалагдадаг байгаа. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой правлени, партийна организаци эбэртэ бодо мал шахан таргалуулха тусхай гүүртэ бии болгохо тухай хэлсэжэ, тэрэ һалбарияа коммунист Гребенщиковтэ даалгаһан юм. Гүүртэдэнь симментал үүлтэрэй эрэ бүрүү, хашарагууд таһалагдаба. Нёдондо намар малайнь хото хорёо һайнаар заһабарилагдажа, дулаалагдаһан. Үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэгдээ. Гэбэшье малые түргэн зүураар шахан таргалуулжа, гүрэндэ худалдаха гээшэмнай тиимэ бэлэхэн хэрэг байгаагүй бшуу.

Гүүртые даагша коммунист Гребенщиков түрүү арганuудые хэрэглэдэг ажахынуудай дүй дүршэлтэй нэн түрүүн танилсажа, гүүртынгээ малые хэдэн ондоо бүлэгүүд болгон таһалаа һэн. Тиигэжэ бүрүүнүүд хашарагуудһаа нэгэ аминдаа байлгагдаһан, тэдэниие түлжүүлгэдэ оролдосотой бэрхэ хүнүүдые табиһан байгаа. Илангаяа гүрэндэ тушаагдаха малда тусгаар харууһан хэгдэнэ. Октябрь һараһаа эхилээд, декабрь һара дүүрэтэр 370 хашараг амяарлагдажа, тусгаар рацион дээрэ байлгагдаад, гурбан һара соо хоног бүхэндэ тус тустаа 800 граммаар нэмээгдээ.

Үбэлдөө шахагдажа байһан малда суудхын 8—9 килограмм тэжээлэй единицэ болохо хоол үгтэнэ. Талха тарияанай зүйл рацион соонь хэрэглэгдэжэ байдаг. Шэмэтэ тэжээл бии. Бүхы тэжээлэйнь зүбөөр хубаарилагдажа, малда үгтэдэг болоһоной ашаар үбэлэй хүйтэн сагта хашарагууд һайса таргалһан байна. Федос Григорьевич шахагдаһан хашарагуудаа бултыень январь һарада тарган гэһэн сэгнэлтэтэйгээр гүрэндэ тушаагаа.

— Шахалгада байдаг малтнай хэды шэнээн татадаг болооб,— гэжэ түрүү малшанһаа асуухада:

— 320 килограмм!— гээд харюусаба.

Һайн лэ даа. Оролдосотой хүнэй ажал энээн дээрэһээ мэдэгдэнэ. Коммунист Гребенщиков фермынгээ хүдэлмэриие эрхилхэдээ, нэн түрүүн малшан бүхэнтээ зорилго тухайгаа хөөрэлдэн, тиигэжэ нигэжэ ажаллаха ёһотойбди гэжэ ойлгуулжа байдаг. Малшадай хүдэлмэриие үдэр бүхэндэ шалгана. Хайшан гээд эдеэлүүлжэ байһыень хаража, хинажа байдаг.

— Фермымнай ажал дээрэ дутагдалнуудшье байдаг. Тиэд тэрэниие саг соонь обёоржо, усадхажа байхада, һанаһан хэрэгнай һайнаар бүтэнэ,— гэжэ коммунист хэлэнэ һэн.

Нэтэтэ бүрүүнүүдые түлжүүлжэ байһан малшадай зүгһөө харюусалгагүй ябадал гараһан байгаа. Зарим хүнүүд бүрүүнүүдаа эдеэлүүлхэдээ, рационоо наринаар сахидаггүй байба. Энээниие нүхэр Гребенщиков мэдэмсээрээ, нүхэдөө сутлуулжа хөөрэлдөө. Харууһалагдажа байһан малда үгтэхэ тэжээлыень заабол үгэхэ, дутуугаар эдеэлүүлхэгүй, зарим түняа муутай малые амяарлажа байлгаха тухай хэлсэгдээ һэн. Зүгөөр гүрэндэ тушаагдаха малые бүри тугал, бүрүү байхаһаань эхилээд, зүбөөр түлжүүлхэ хэрэгтэй гэжэ Федос Григорьевич заажа ябадаг. Энэнь зүб. Юуб гэбэл, багаһаа муугаар харууһалагдаһан мал тажааршадаг, түргөөр томо болож үгэдэггүй бшуу. Ушар тиимэһээ энэ фермэдэ асарагдаһан бүрүүнүүд оролдосотой хүнүүдэй гараар түлжүүлэгдэнэ. Тиигээд удаань гурбан һарын туршада шахагдахадаа, 320—350 грамм шэгнүүртэй болоо[…]

Мүнөө энэ фермэһээ[…] соо гүрэндэ тушаагда[…] хашарагуудынь хамта 12[…] центнер татаа. Мүнгэ[…] гахала, хашараг бүхэн[…] тын жасада 400 түхэ[…] оруулһан байна. Гал[…] худалдагдаһан продукции[…] үнэ сэн тон хямда, пе[…] түхэригтэ болоһон бай[…] түсэбөөр хараалагдаһан[…] дахин бага юм. Һайнаа[…] һанайнгаа түлөө түс[…] ажалай нэмэлтэ түлөө[…] абаһан байха юм. Мүн[…] түлөөһэндэ хүртэнхэй.

Ажалайнгаа алишье[…] дэхэ, дүршэлтэй хүнэй[…] байһан фермын хүдэлм[…] доо урагшатай. Коммун[…] бенщиковые найдамтай[…] нютагайнь зон хэлсэдэг.

Ц. АЧИ[…]

Тарбагатай.

Улаан-Үдын «Электромашина» заводой хүдэлмэришэн Мира Кабезская тухай мэдэхэгүй хүниие предприяти соо олохонь бэрхэтэй. Энэ хүмнай табан жэлэй түрүүшүүлэй тоодо ородог. Үдэр бүринцгөө даабариие 120 процент дүүргэжэ, шанар һайнтай продукци үгэдэг юм.

Нүхэр Кабезская В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсоод, 1970 оной апрель һарын түсэбөөр хүдэлжэ байна. Зураг дээрэ: М. Кабезская.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

Улаан-Үдын нооһо угаалгын фабрикын дэргэдэ техническэ кабинет саг үргэлжэ хүдэлдэг байна. Эндэ хүдэлмэришэд сугларжа, мэргэжэл дээшэлүүлхэ, түрүү технологи, шэнэ онол арганууд тухай лекци, элидхэлнүүдые шагнадаг юм. Мүн мэргэжэлтэдтэ тон шухала литература, зүбшэлэй номууд кабинедтэ байдаг. Тиимэһээ эндэ хүн таһардаггүй. Зураг дээрэ: фабрикын техническэ кабинет соо.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ТҮРЭХЭ, ХУРЬГАЛҺА[…] ХОНИДЫЕ ЭДЕЭЛҮҮЛХЭ ТУХА[…]

ХОЁРДОХИ ХЭШЭЭЛ

ХОНИДЫЕ һубайруулангүй, һайнаар үрэжүүлхэ, түлнүүдыень гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхын тула нэн түрүүн эхэ малаа зүбөөр эдеэлүүлхэ шухала. Шанартай һайн тэжээлээр бүрин хангагдаһан, тарган лэ эхэ хонид хаһа сагтаа ототой болодог, мүн энээнэй ашаар үрэжүүлгын ба түл абалгын болзор нилээдгүй богони болож үгэдэг байһаниинь дүй дүршэл болон тусгаар хэгдэһэн туршалганууд дээрэһээ эли харагдана. Дэлгэнэжэ ябаһан хонид тобир тарган байбал, хээлинь һайнаар хүгжэдэг, элүүр бэетэй, удхэн нооһотой, бэеэр томо хурьгад абтадаг. Хээлитэй хонидой дунда үлбэр туранхай мал үсөөн бэшэ байдаг. Тэдэниие шэнжэлжэ үзэхэдэ, һаял дэлгэнэжэ эхилээд байһан туранхай хонидой үрэнь муудажа хосордог байна. Дэлгэнэхэ болзоройнгоо һүүлшын хоёр һара соо дутуу эдеэлүүлэгдэһэн хонид хээлиин үбшэндэ нэрбэгдэжэ болодог.

Хонид 5 һара гэхэ гү, али 152 үдэр дэлгэнэдэг юм. Түрүүшын 2 һара дотор үрэнь тон удаанаар томо болодог. Эхэ дотороо үрэнь хэды шэгнүүртэй болохоб, тэрэнэй оройдоо 5 процентнь түрүүшын 70 хоног соо болодог байха юм. Ушар иимэһээ 70 хоног хүсэтэрнь дэлгэнэжэ ябаһан хонидые хэмһээнь ехээр эдеэлүүлхэ хэрэггүй. Түрэхэ хонидые һая хээлитэй болож байха үедэнь һайн шанартай үбһөөр, багахан хэмжээтэй концентрадаар эдеэлүүлхэ шухала.

Дэлгэнэхэ болзоройнгоо хахадһаа хойшо эхэ хонидой үрэ түргөөр хүгжэжэ эхилдэг. Хэрбээ хоёр һара болоод байһан хээлинь 80 грамм шахуу шэгнүүртэй болоһон һаа, харин һүүлэй хугасаада 4—5 килограмм үлүүтэй болодог. Тиимэһээ энэ үедэнь эхэ малай тэжээлэй шанарые 20—25 процентээр дээшэлүүлхэ хэрэгтэй.

Үбһэ болон холимог тэжээлһээ гадна, дэлгэнэжэ ябаһан хонин бүридэ тэжээлэй бүхы рационой 25 процент хүрэтэр шэмэтэ тэжээл (кукурузын, хээрын ногооной гү, али корне-клубнеплодуудай силос) үгэхэдэ болоно. Рациониинь бүрин витамин болон минеральна бодосуудтай байха, тодорхойлходо, 30 миллиграммһаа бага бэшэ каротин ба 30 грамм минеральна бодосууд (дабһа, фосфор, кальци) байха ёһотой. Хээлитэй хонидые хүйтэн уһаар уһалха, мүльһэ сэмхэг хүрэшэһэн ургамалтай газарта бэлшээжэ огто болохогүй.

Дэлгэнэжэ ябаха хугасаадань эхэ хонидые тобир тарганаар харууһалһанай аша үрын ямар байһаниие Хони үсхэбэрилхэ бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай туршалганууд энэ таблица дээрэ тодорхойлон харуулагдана:

Эхэ хонидой тамир Үрэжүүлгын үедэ	Түллэхэ үедөө	Эхэ хонидой һубайралга процентээр	Түллэһэн хонидһоо хэды хурьган абтаһаниинь проц.
Тарган һайн...	дунда зэргэ	2,3	135,8
Тарган һайн ба дунда зэргэ	дундаһаа доошо	13,9	118,1

Нигээд байхадаа, хээлитэй ябаха үедэнь шанартай һайн тэжээлээр хангалга хадаа эхэ хонидой үрэжэлгые дээшэлүүлгэдэ тон ехэ нүлөөтэй болоно гээшэ. Тэрэшэлэн туранхай хонин бага һүтэй байдаг тула түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилжэ хурьгаяа садхаангүй, үлбэр муу болгодог байһаниие хараадаа абаха шухала.

Эхэ хонидые хотонһоонь гаргаха, уһалха, концентрадаар эдеэлүүлхэ, ветеринарна хэмжээ абаха үедөө хээлитэй хонидые түрисэлдүүлжэ болохогүй. Энээнһээ болож хурьга хаяхадаа болохо бшуу.

Эхирлэдэг, туранхай хонидые амяарлан, һайса эдеэлүүлхэ, харууһалха шухала.

Тала газарта харууһалагдадаг нарин нооһотой, дэлгэнэжэ ябаһан хонидой тэжээлэй рацион хоёрдохи таблица дотор багсаамжалан табигданхай (хонидой дунда зэргын шэгнүүр 60 килограмм, нооһонойнь хэмжээн 3,5—4 килограмм). Рационуудынь гурбан янзаар харуулагдаба.

Тэжээл (кг)	Хээли абаһан түрүүшынь хугасаада 1	2	3	Дэлгэнэжэ ябаха хоёрдохи хугасаада 1	2	3
Залаата-бобово ургамалай үбһэн	—	—	1,5	—	2,0	—
Нуга газарай үбһэн	0,4	1,5	—	2,0	—	2,0
Һолоомон	0,8	0,5	0,5	—	—	—
Кукурузын силос	3,0	—	0,5	1,0	1,0	1,0
Залаата-бобово ургамалай силос	—	—	—	—	—	—
Тэжээлэй свёкло	1,0	—	—	1,0	0,5	—
Концентрат	0,2	0,3	0,2	0,7	0,4	0,6
Карбомид (гр)	10,0	—	—	—	—	—
Фторгүй фосфат (гр)	5,0	5,0	5,0	—	3,0	3,0
Дабһан (гр)	10,0	10,0	10,0	12,0	12,0	12,0
Рациониинь:						
тэжээлэй единицээр (кг.)	1,22	1,08	1,21	1,8	1,64	1,60
Шэнгэсэтэй протеин (гр.)	110,0	103,0	102,0	187	143	156

Үбэлжэлгын үедэ хээлитэй хонидто үбһэн гол тэжээлынь болодог. Хонид набшаһагүй, жэжэ зөөлэн үбһэ эдихэ дуратай юм. Шэрүүн, адаалхай үбһэ үгэхэдэ минил түйбэжэрхидэг. Мүн намагай болон ойн үбһэ голодог байна. 50—60 кг. шэгнүүртэй хонид 2,5 кг. хүрэтэр һайн шанартай бүдүүн тэжээл эдидэг. Хээлитэй ябаһан түрүүшын хугасаадань үбһэнтэй хамта һайн шанартай эбёосой, ешмээнэй, шэниисын хуурай һолоомо үгэжэ болоно. Мүн үбһэ болон һолоомонһоо гадна, шэмэтэ тэжээл — силос, корнеплод (1—2 кг) үгэхэ хэрэгтэй. Ногоон ургамалнуудаар хэгдэһэн силос амта шэмынгээ талаар илангаяа ехэ һайн. Шэмэтэ тэжээлэй хүйтэндэ хүрэшэхэгүйн тула дулаан байра соо хонидто үгэхэ шухала. Юуб гэхэдэ, хүйтэн тэжээл эдиһэн хонид хурьга хаядаг байха юм. Тэжээлэй тарияа, үлтилэгдэһэн тарияанай зүйлнүүдые гү, али тусхай холимог тэжээл хээлитэй хонидто эдюулхэдэ болохо.

Хээлитэй хонид минеральна бодосуудые ехээр хэрэглэдэг. Дэлгэнэхэ болзортонь хонин бүридэ 15 грамм хүрэтэр кальци, 8 грамм хүрэтэр фосфор (амидын шэгнүүрэй 100 кг. дээрэ абажа үзэхэдэ) хэрэглэдэг. Һайн шанартай буурсагтай, нугын, залаата-бобово үбһэнһөө шухала хэрэгтэй минеральна бодосуудые хонид абадаг байна. Хэрбээ хонидые нугын, намагай, ойн муу шанартай үбһөөр эдеэлүүлхэ баатай бологдоо һаа, тэдэндэ жэжэдхэгдэһэн мел, яһанай гурил нэмэжэ үгэхэдэ туһатай. Энээнэ дуратайгаар эдихын тулада дабһантай холижо үгэхэ шухала. Мүн энээнһээ гадна, хонидой долёохо хатуу дабһан хорёо соонь байха ёһотой.

Хонидые үдэртөө 3—4 дахин эдеэлүүлхэ, тиихэдээ бүдүүн тэжээлые хоёр таһалжа үгэхэдэ таарамжатай. Үбэлэй сагта хонидые нэгэ дахин, хахад үдэрэй үеэр уһалха. Шэмэтэ тэжээл уһалхаһаа урид, концентрадууд һүүлээрнь эдюулэгдэнэ. Бүхы тэжээл тусхай кормушкануудсоо үгтэхэ зэргэтэй.

Хонидой хурьга хаяхагүйн тула тэжээлэйнь шанарые ходо шалгажа байха шухала. Гутаһан, тооһотой болошоһон, хүрэшэһэн тэжээл хээлитэй хонидто үгэжэ болохогүй. хюрүутай, хүйтэн шүүдэртэй, гэнтэ хүйтэрһэн сагта бэлшээхэгүй, хонидые үбэлдөө газаа талада гаргахаһаа урид хуурай үбһэ, һолоомо үгэжэ халууруулха хэрэгтэй.

* * *

ТҮРҮҮШЫН хоёр һара дотор нарай хурьгад эхынгээ хэр зэргэ һүтэй байһанһаа дулдыдажа томо болодог. Энэ хугасаада эхэ хонидые һайн шанартай элбэг тэжээлээр бүрин хангаха гээшэ түлнүүдэйнь түргөөр бэежэн, томо болохо арга нүхэсэл болодог. Хурьгатай хонидой хэды шэнээн тэжээлтэ бодосуудые хэрэглэхэ байһыень багсаахын тулада хэды зэргэ һүтэй, мүн һүнэйнь шанар, бүридэлэй ямар байһаниие мэдэжэ абахада туһатай юм.

Меринос үүлтэрэй эхэ хонид хурьгалһанһаа хойшо 1,5—2 һарада сүүдхэ бүриин 1,1—1,3 кг., 3—4-дэхи һара соогоо 0,8—1 кг. һү шэмэ үгэдэг. Хониной һүн соо дунда зэргээр 5,5 процент протеин, 6,7 процент тоһон, 5,7 процент саахар бии. Иимэ бүридэлтэй 1 кг. һү үгэхын тулада хонидто 0,7 хүрэтэр тэжээлэй единицэ болон 80—90 грамм шэнгэсэтэй белок хэрэгтэй. Хурьгадаа хүхүүлхэ һаранuудтань эрхим шанартай элбэг тэжээлээр хангабал, эхэ хонидой һүн эрид дээшэлдэг, түлнүүдынь түргөөр томо болодог гэжэ түрүүшүүлэй дүй дүршэл харуулна. Жэшээнь, ороноймнай түрүү хонишод тэжээлыень тааруулжа һайнаар малаа эдеэлүүлһэнэй аша туһаар хурьган бүхэнэй шэгнүүрые эхэһээнь һалгаагдатар 25—28 килограммһаа дээшэ болгожо шададаг байна бшуу.

Үбэлэй түл абалгын үедэ хонидой рацион соо һайхан үбһэн, силос гү, али корнеплодууд, концентрат оролсоно. Түрэһэнэйнь һүүлээр түрүүшын 2—3 хо[…] эхэ хонидто гансал һай[…] үгэхэ, удаань концентра[…] жэжэдхэһэн тарияа, обёо[…] һайн сортын жмых бай[…] наар рациондонь оруул[…] хонишод шэмэтэ болон [...] бэгтэй тэжээлые үнэтэй[…] дог, юуб гэхэдэ, эдэ [...] хонид ехээр һү ородог х[…] һа сагтань уһалха гээш[…] һү элбэгжүүлхэ шухала [...] хэсэл мүн.

Хабар орой түл абаха[…] бэлшээрилэ ябуулагдада[…] хагда ногоондо хонидой [...] байбал, нэмэлтэ тэжээл [...] рэгтэй.

Түллэһэн хонидые эде[…] багсаамжалан табигдаһан[…] гурбадахи таблица дото[…] лагдана. Хоёр хурьгата[…] шэгнүүртэй хонин туша[…] жалан, гурбан янзаар ра[…] тоожо болохо гэбэл:

Тэжээл (кг)	Хүхүүлбэри [...] рацио[...] 1	[...]
Нугын үбһэн	2,0	2[…]
Ногоогоор хэгдэһэн силос	2,0	—
Кукурузын силос	—	2[…]
Тэжээлэй свёкло	1.0	1[…]
Обёосой хальһан	0,7	0[…]
Бобово үбһэнэй гурил	0,3	—
Жэжэдхэгдэһэн шэнинсэ	—	0[…]
Дабһан (гр.)	15	15
Рациониинь:		
тэжээлэй единицээр (кг.)	2,3	2,2
Шэнгэсэтэй протеин (гр.)	260,0	244
Каротин (мг.)	51,0	45

Хурьгадта хонидой тэж[…] цониие минеральна бо[…] элбэг байхаар табиха [...] Кальци болон фосфорой[…] байһанһаа хурьгадайнь [...] ларан муудажа, нооһоніи[…] шэнгэнээр ургадаг. Ии[…] жэһэн хурьгад нооһо ех[…] гүй хонин болодог ха юм.

Дүрбэн һара хахадай [...] хонидто 1:12 гэһэн хубаа[…] серэ болон дабһанай б[…] минеральна тэжээл үгөөд[…] иимэ бодосуудые абааг[…] дойхитой сасуулхада, ш[…] 9,7 кг. дээгүүр, харин [...] дайнь шэгнүүр 2,1 кило[…] үлүү байдаг. Серэ болон[…] хонидые хангаад байхаа[…] ниинь 600—700 грамм [...] эрьенүүдһээ 1,1 кг., бэе[…] эмэ түлгэдһөө 1,7 кг. [...] нооһон абтадаг байна.

Хээлитэй, мүн хурьга[…] дой элдэб тэжээл бо[…] ехээр хэрэглэдэг дээрэһ[…] ниие хэрэгтэй бодосууд[…] лээр хүсэд хангаагүй һ[…] гөөр муудажа эхилдэ[…] һайнаар эдеэлүүлхэдэ [...] жардаг юм.

Тэжээлэй шэмэ шанар[…] байхын тулада онсо ан[…] дуулжа байха шухала. [...] дэ, хонид бусад малда [...] олон янзын тэжээл үлэ[…] хэрэглэдэг шуу.

Б. МУ[…]
Буряадай хүдөө [...] институдай ахалагша [...]

ЗОРИҺОНДОО ХҮРЭХЭЛ БАЙХА

Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоздо һүүлэй гурбадүрбэн жэлэй турша соо барилгын хүдэлмэри һайнаар эмхидхэгдэб.

Энэ колхозые анха түрүүн эмхидхэгшэдэй нэгэн, түрүүшын түрүүлэгшэ байһан Андрей Мануилович Иванов — урдын партизан, Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан, 78 наһатай үбгэн иигэжэ хөөрэнэ:

— Манай колхоз 1929 ондо 16 үрхэтэ айлһаа эмхидхэгдэһэн түүхэтэй юм. Тэрэ үеэр олонхи зон үзэг бэшэг мэдэхэгүй, үшөөл баргашаг байдалтай байһан гээшэ. Модон анзаһаар газараа хахалжа, хуһан борнойгоор борнойлжо, аминдаа эдихэ тарияа ургуулдаг һэн.

Мүнөө ташха ондоо болонхойбди. Парти, правительствынгаа саг үргэлжын анхарал, оролдолгоор байдалнай батажаа, колхознай хүгжэн һалбараа.

Дайнай үеэр, тэрэнһээ хойтохи жэлнүүдтэ түрүүшээр барилгын хүдэлмэри хэгдээгүй байгаа. 1956 ондо гурбан багахан колхоз томолхогдожо, нэгэ ажахы болгогдоһон юм. Гэбэшье тэрэ үедэ капитальна барилга хэгдэдэггүй байһан. Имагтал 1960 онһоо хойшо барилга һайнаар эмхидхэгдэжэ эхилээ. Барилга хэхын тула нэн түрүүндэ экономическа талаараа шанга байха ёһотой бшуу.

1958 ондо Алташын соорэм малтагдаһан юм. Удаань Хайсагарта, Һүдэнтэдэ тиимэ юумэ хэгдээ бэлэй. Эдэ соорэмүүдэй ашаар 2000 гектар тарияанай, 800 га сабшалангай газар дэбтэтэрээ уһалагдадаг болонхой. Тиихэдэ Алташын соорэмдэ гэрэлтэ карп, бусадшье хэдэн загаһад үдхэгдэдэг.

1960 ондо Алташын дунда һургуулиин байшан колхозой түбтэ баригдаһан. Тиигэбэшье байрань багадажа эхилээд, мүнөө 450 үхибүүдэй һураха шэнэ һургуули ойрын жэлнүүдтэ шулуугаар баригдахаар хараалагдаа. Мүн энэ жэлһээ эхилжэ 1600 хүнэй ороход байра баригдаха. Шулуугаар баригдаһан эдэ гэрнүүд уураар дулаасуулагдаха, һаруул, уужам таһалгануудтай байха. Халуун, хүйтэн уһан крануудһаань гоожохо. Юрэ хэлэхэдэ, городой байраһаа юугээрээшье дутуугүй болохо зэргэтэй юм.

Хоёр жэлэй урда тээ колхозой түбтэ 300 хүнэй һууритай клуб баригдаа һэн. Эндэ үргэн экрантай кино харуулагдадаг, мүн республикымнай театрнуудай артистнар ерэжэ, зүжэг наада табижа, колхозникуудые ехэтэ һонирхуулдаг болонхой. Үнгэрэгшэ жэл Москвагай циркынхид ерэжэ, зониие ехэтэ һонирхуулһан байха. Баһа 12 таһагтай, колхозой конторо баригданхай. Интернат баригдажа, үнгэрэгшэ оной октябриин 1-һээ ашаглалтада ороод, мүнөө тэндэ 87 үхибүүд байдаг. Эдэнэй 62-нь колхозой, 25-нь гүрэнэй тэдхэмжэдэ юм. Колхозой Покровко тосхондо 200 хүнэй һууритай шулуун клуб баригдаа.

1966—1967 онуудта хамтын малай олохон байра баригдаһан. Жэшээнь, 400 толгой бодо үхэрэй байха хоёр дал ашаглалгада үгтэнхэй. Эндэ малынь оньһон аргаар уһалагдадаг. Мүн 200 тугалай, 100 эхэ гахайн, мүн 1300 норшоонхо тэжээхэ байранууд шулуугаар баригдаа. Минеральна утэгжүүлгын, техникын хэрэгсэлнүүдэй склад ашаглалгада тушаагдаа.

Уураар дулаасуулагдадаг типовой машина, тракторнуудай мастерской, 18 автомашинын багтаха гараж 1959—1967 онуудта баригдажа дүүргэгдээ һэн.

Хэлхэ холбооной таһаг тогтоогдоод, 50 номертой автомат телефоной станци бии болгогдоо. 250 үхибүүнэй байха табан ясли бии юм.

Калининай нэрэмжэтэ колхоз барилга һайнаар хэхэһээ гадна, мүн ажахынгаа экономико батадхаа. Мал адууһаяа олошоруулна, жэл бүри баян ургаса хуряажа абана. Иимэ жэшээнүүдые дурдахамни. Хэрбээ 1956 ондо 2734 га газарта орооһото ургамал тарижа, гектар бүриһөөнь 6,8 центнер абадаг байгаа һаа, 1967 ондо 4602 га тарижа, гектар бүриһөөнь 14,9 центнер ургуулһан байха юм.

1956 ондо гүрэндөө 1079 центнер тарияа худалдаһан һаа, 1967 ондо 27000 центнер худалдаа.

Мал ажалай талааршье ургалта түйлагдаа. 1956 ондо 721 толгой эбэртэ бодо мал[…] аад, мүнөө үхэрнүүдэйнь[…] гой 1330 болоо.

Колхозникуудай байда[…] раа. Колхозой ашаг ол[…] үзэхэдэ, 1967 ондо 195[…] һоо 20 дахин ехэ болоһон[…] али нэгэ миллион 250 [...] хэригээр ехэ болоо.

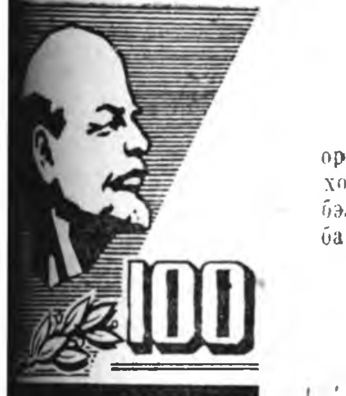
Колхозой түрүүлэгшэ[…] Митыпович Митыпов а[…] жэлдэ хүдэлжэ байна. [...] шадамар бэрхэ хүтэлбэр[…] илалта түйлагдаа.

Ленин багшын түрэһ[…] жэлэй ойтой дашарамду[…] жалтаяа арьбадхан, ура[…] майн зорижо, үшөө ехэ [...] нуудые хэхээр Бэшүүрэй [...] Калининай нэрэмжэтэ [...] колхозникууд зорижон[…]

Д. МУН[…]
пенс[…]

Н. К. КРУПСКАЯ

ЛЕНИН ТУХАЙ ДУРАСХААЛ

...ажэлэл. Эхиниинь ...газетын январиин ...-най номерто)

...мир Ильичтэй холбоон ехэ ...тоогдобо. Тэрэ үедэ урид- ...шхэгдэхээр хаагдаад байһан ...хадышье ном дамжуулан ...лохо байһан юм. Тэдэ номууд ...түүдэй забһараар һүөөр бэ- ...даг һэмди.

...мир Ильичһээ соггой һэргэ- ...түүд ерэдэг һэн. 1896 оной ...би түрмэдэ хаагдаад, бэшэ- ...тэндэ абадаг болобоб. Тэдэ- ...уншаад байхадаа, түрмэдэ ...шье мартажа, эршэтэйгээр ...зуран хүрэдэг бэлэй. Влади- ...чэй бэшэгүүд сүлөөдэ бай- ...нуудаар дамжажа, субботын ...да ородог байба. Энэ номуул ...г бии гэһэн тусхай тэмдэгэй ...һаань, зургаан сагта бусал- ...поораад, хинан харагша һам- ...ополовнигуудые церковьтэ ...ха һамбаадандань тэрэ бэшэгтэй ...халуун сай соо хэхэдэ, үзэ- ...ыжа гарадаг байгаа...

...мир Ильич түрмэдэ байха- ...худалмэри хээ һэн. «Росси- ...ализмын хүгжэлтэ» гэһэн ...тэндэ бэшэгдэһэн. «Арайл ...шархиба. Үшөө нэгэ хэды ...һаа, номоо бага сага заһаха ...рьтэ ном олдохогүй ха юм», ...Владимир Ильич түрмэһөө ...байхадаа, шоглон хэлэһэн

...мир Ильичэй табигдахада, ...һүужа байгааб... Теэд удан- ...«Ветровагай хэрэг» гэһэн ...арай болоходо, намайе таби- ...(Петропавловска хэрэмдэ ...Ветрова гэдэг эхэнэр бэеэ ...шарһан байгаа). Жандармууд ...байһан олон эхэнэрнүүдые ...табиба. Намайешье баһа та- ...харгаймни дүүрэтэр Питертэ орхёо һэн. Хоёр тагнуулшан ходо хойноһоомни дахажа ябадаг болоо бэлэй. Манай эмхи ехэ муудаһан байгаа...

һүүлдэнь Уфимска губернидэ гурбан жэл сүлэлгэдэ байхаар эльгээхэ гэхэдэнь, би Владимир Ильичтэ хамта гараха болоһон хүмби гэжэ хэлээд, Минусинска уездын Шушенска гэжэ сэлеэн ошохо болоо һэм.

СҮЛЭЛГЭДЭ

1898—1901 онууд

Бидэнэр эжытэеэ 1898 оной майн 1-дэ Красноярск хүрэжэ ерэбэбди. Тэндэһээ Енисейе пароходоор үгсэхэ ёһотой байгдаа. Теэд пароходууд үшөө ябажа эхилээдүй байба...

Владимир Ильичэй байһан Шушенска сэлеэндэ боро хараанаар ерэхэдэмнай, Владимир Ильич гэртээ үгы, агнуурида гараһан байба. Бидэ юумэеэ буулгаад, гэртэ оробобди. Сибиртэ — Минусинска уездэ тариашад гэр соохёо сэбэр байлгадаг, гараар нэхэһэн эреэн бүдүүдые пээл дээрээ дэбдиһэн, гэрэйнгээ ханые шохойтоор будаһан, жодоогоор шэмэглэһэн байдаг. Владимир Ильичэй таһалгань багаханшье һаа, мүн лэ сэбэрхэн һэн. Гэрэй эзэд эжы бидэ хоёрто гэрэйнгээ нүгөө хубииень үлүү гаргажа үгэбэ. Гэртэ тэрэ гэнээр олон зон сугларжа, бидэнийе ехээр һонирхон хаража, элдэб юумэ асуужа эхилээ һэн. Тиигэһээршье байтар, Владимир Ильич агнуурииһаа ерэбэ. Ильич хэрэлсы оөдэ түргөөр гараадхёо. Би урдаһаань угтан гарабаб. Тэрэ һүни бидэ удаан хөөрэлдөө бэлэйбди.

Сүлэгдэһэн хүнүүдһээ оройдоол хоёрхон хүдэлмэришэн Шушенскада байдаг байба. Нэгэниинь — Лодзиин социал-демократ, шляпа оёдог мэргэжэлтэй поляк хүн, һамгатаяа, табан үхибүүдтэеэ байдаг, нүгөөдэнь — путиловска хүдэлмэришэн Оскар Энгберг гэжэ финн яһанай хүн. Хоюулаа ехэ һайн нүхэд һэн. Поляк Проминский гээшэнь түбшэн даруу зантай, хатуу зоригтой хүн байгаа. Ном ехээр уншадаггүй, ехые мэдэдэггүйшье һаа, ангиин гайхамшаг һайн мэдэрэлтэй бэлэй. Һүзэгтэй эхэнэргээ наада харангяар, түбшэнөөр хандадаг һэн. Проминский эхэ нютагаа бусахаар түхеэржэ, үхибүүдтээ дэгэлнүүдые оёхо гэжэ, тоо томшогүй олон шандага алаа бэлэй. Теэд Польшэ хүрэжэ шадаагүй. Бүлэтэеэ Красноярск шадар тогтожо, түмэр харгын албанда ороо һэн. Үхибүүдынь ехэнүүд болоо. Өөрөө коммунист болоо. Мүн пани Проминскаяшье коммунист болоо, үхибүүдыньшье коммунистнууд байгаа. Нэгэниинь дайнда алуулһан. Нүгөөдэнь граждан дайнай үедэ арайл алуулан алдаһан, мүнөө — Шэтэдэ. Проминский 1923 ондо Польшоёо ошохоор мордоһон аал, эшэргэнэтэн үбшэлжэ, харгыдаа наһа барашаһан юм.

Нүгөөдэ Оскар гэдэг хүдэлмэришэниинь тад ондоо хүн бэлэй. Забастовкодо хабаадажа, мундуу ааша гаргаһанайнгаа түлөө сүлэгдэһэн байгаа. Элдэб эсын ном уншадаг байбашье, социализм тухай бүүр-түүр лэ мэдэдэг һэн...

Владимир Ильич Журавлев, Сосипатыч гэжэ хоёр таряашан танилтай байгаа. Тэдэнтэй ходо хөөрэлдэжэ, Сибиириин деревнние шэнжэлдэг бэлэй. Мүн хуули заргын талаар амаралтын үдэр зондо элдэб зүбшэл үгэжэ, деревни шэнжэлхэ үшөө нэгэ арга олоо һэн. Алтанай уурхайһаа намнуулһан нэгэ хүдэлмэришэндэ туһа хүргөөд, зоной дунда ехэ хүндэтэй болоһон юм.

Майн нэтэнэй һайндэрые угтаһаа элеэр һананаб. Сэбэрхэн хубсаһа үмдэһэн Проминский үглөөгүүр манайда ерээд, бидэнэр булта Энгбергында ошожо, эбтэй эетэйгээр дуулалдабабди. Проминскиин хоёр хүбүүдые абажа, зургаан хүн болоод, хүдөө гараа һэмди. Үдэшэлэн баһа дуулалдабабди. Тиигээд Ильич бидэ хоёрой үртэһэн удаан хүрэбэгүй. Хүдэлмэришэдэй хүсэтэ жагсаалнуудта хэзээ нэгэтэ хабаадаха аза талаан тухай хөөрэлдөө бэлэйбди.

• • •

Үглөөгүүр бидэнэр оршуулга хэдэг байгаабди. Обедэй һүүлээр «Капитализмын хүгжэлтые» хоюулаа хоёр час шахуу соо буулгажа бэшэдэг һэмди. Тиигээд сэбэр агаарта сэнгэхээ гарадаг байгаабди. Владимир Ильич агнаха ехэ дуратай байжа, уһанда нэбтэрхэгүй үмдэ оюулаад, элдэб нуур намагаар зайдаг һэн. Ал гүрөөһэнэй элбэг гээшэнь аргагүй бэлэй. Үбэлэй хүйтэнэй һүүлээр хабар ерэжэ, хамаг бүхы байгаали сэсэглэн һалбарба. Владимир Ильичтэй ой ошодог, Женька гэжэ нохойень барижа үгэдэг байгааб. Тэрэнь тэсэжэ ядаһандаа шэшэргэнэжэ байха. Тиигээд байгаалиин иимэ гайхамшаг һэргэлгэдэ эзэлүүдгүй абтажа байһанаа бүхы бэеэрээ мэдэрхэш.

Орой намар, үшөө саһанай ороогүй байхада, голые зубшан ябажа, мүльһэн доро холо харагдажа байһан загаһа, шулуунуудые гоёшоодог һэмди. Үбэлдөө уһанай оёортоо хүрэтэр хүрэжэ, мүльһэн дээгүүр тошоной халихада, конькигаар хоёр модо хүрэтэр гүйлдэн сэнгэдэг һэмди. Эдэ бүгэдэндэ Владимир Ильич аргагүй дуратай байһан юм.

Үдэшэндөө Владимир Ильич философёор номуудые уншаха. Харин ехээр эсэбэл, Пушкин, Лермонтов, Некрасовые уншадаг һэн.

Владимир Ильич гүнзэгы сэсэн номуудыел тоодог, наһан соогоо нэгэншье роман уншаагүй юм гэжэ Ильичэй Питер һая ерээд байхада, Степан Иванович Радченко намда хэлээ һэн. Би ехэтэ гайхаа һэм. Харин һүүлдэ Владимир Ильичтэй ойро дүтэ танилсахадам, оройдоо тиимэ бэшэ байшоо. Владимир Ильич юрэл уншахаһаа байха, И. Тургеневэй, Л. Толстойн номуудые, мүн Чернышевскиин «Юу хэхэб?» гэжэ романиие, бусад номуудые олон дахин уншаһан юм.

Долоон хоног соо хоёр дахин почто ерэдэг байгаа. Олон бэшэг абадаг һэмди. Түрэлхидһоомнай гадна, холын сүлэлгэдэ байһан нүхэд бэшэдэг бэлэй. Туруханскһаа Мартов, Вятска губернииһээ Потресов бэшэхэ. Гэбэшье тэрэл губерни соомнай байһан хүнүүдһээ олон бэшэг ерэдэг байһан. Минусинскһаа (Шушенска тэрэнһээ 50 модо зайтай байгаа) Кржижановскитан, Старков, Ермаковско гэжэ гушаад модоной газарта байһан сэлеэнһээ Лепешинский, Ванеев, Сильвин, Панин бэшэдэг һэн. Теси гэжэ 70 модоной газарта Ленгник, Шаповал, Барамзин, саахарай заводто Курнатовский байдаг бэлэй. Али бүхы юумэн тухай — ород ороной һонин, ерээдүйн байдал, номууд, шэнэ шэглэлнүүл болон философи тухай бэшэлсэдэг байгаабди. Мүн илангаяа Лепешинскитэй шатар тухай бэшэлсэжэ, бэшэгээр наададаг һэмди.

Бэшэг абалсахаһаа гадна, нүхэдтэеэ хаа-яа уулзадаг бэлэйбди. Юрэ хэлэхэдэ, сүлэлгын үе нилээд һайн үнгэрөө һэн. Эдэ жэлнүүд нэтэрүү шангаар һураһан үе байгаа. Сүлэлгын болзорой дүүрэхэ дүтэлхэ бүри Владимир Ильич саашадаа хэхэ хүдэлмэри тухайгаа улам ехээр бодолгото болодог болобо. Россида «экономизм» улам шангадажа, партишье таранхай, типографишье үгы байгаа бшуу.

Алнда ябаһан хүн замайнгаа түрүүшын хахадта орхижо гараһан газар нютаг тухайгаа бододог, харин хоёрдохи хахадта — урдань юунэй хүлеэжэ байһан тухай шэбшэдэг гэжэ Л. Толстой нэгэтэ бэшэһэн юм. Тэрээндэл адли сүлэлгэдэ байхадаа, түрүүшээр үнгэрһэн саг тухай, харин һүүлдэнь ерээдүй тухай бододог байгаабди. Доройтоһон партиие яажа һэргээхэб, юунһээ эхилхэб гэжэ Владимир Ильич улам ехээр бододог болоо һэн. Эхин түрүүн Ород ороной нииитын газетэ хилын саана бии болгохо гэжэ шиидэһэн байгаа. Владимир Ильич үргэһэ нойроо алдажа, ехээр турашоо. Үргэһэгүй үнгэргэһэн һүниин утада өөрынгөө түсэбые тон нарибшалан бододог, энээн тухай Кржижановскитой, намтай зүбшэдэг, Мартов, Потресовүүдтэй бэшэлсэдэг, хилын саана гараха тухай болзорлодог байһан. Сагай үнгэрхэ бүри Владимир Ильич һуури байраяа олохоёо болёод, ажал хүдэлмэри тээшэ хамат бүхы сэдьхэл ухаагаа хандуулаа бэлэй...

1900 оной февральда Владимир Ильичэй сүлэлгын болзорой дүүрэхэдэ, бидэнэр Россидаа бусахаар мордобобди...

Уфада хоёр үнжөөд, Владимир Ильич нүхэдтэеэ хөөрэлдөөд, эжы бидэ хоёрые тэдэндээ захяад, саашаа, Питер тээшэ ябаба. Би сүлэлгынгөө болзорые Уфада дүүргэхэ ёһотой байгааб.

Владимир Ильич Псковто байрлаба. һүүлээрнь Потресов С. И. Радченко хоёр баһа тэндэ тогтоо һэн. Хилын саана ниитэ ородой газетэ гаргаха бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри тэндэ ябуулһан юм.

Хилын саана гарахынгаа урда тээ Владимир Ильич... намтай хахасалгын баяр хэлсэхээ Уфа ерэһэн юм.

Хилын саана газетэ гаргаха гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ байба. Плехановтай үгээ ойлголсохонь бэрхэ байгаа. Тиимэһээ Владимир Ильич хүхюугүй, богонихон бэшэгүүдые хилын саанаһаа эльгээдэг һэн. «Ерэхэдэшни хөөрүүжэб», «Плехановтай арсалдаһан тухайгаа шамда дуулгахын тула дэлгэрэнтыгээр бэшээб» гэһэн үгэнүүдээр бэшэгээ түгэсхэхэ.

Сүлэлгын дүүрэхые арай гэжэ хүлеэбэб. Эжытэеэ хамта Владимир Ильичэй эхэ Мария Александровнада Москва хүрөө һэмди. Тэрэ үеэр Москвада гансаараа байһан юм. Мария Ильинична — түрмэдэ, Анна Ильинична хилын саана байгаа. Мария Александровнада би айхабтар дуратай һэм. Нилээд юумэ үзэһэн хүн бэлэй. Ехэ хүбүүниинь саазалуулһан, Ольга басаганиинь наһа бараһан, бэшэ үхибүүдынь ээлжэлээд лэ түрмэдэ ородог байгаа.

1895 ондо Владимир Ильичэй үбдэхэдэ, өөрөө ерэжэ харууһалдаг, эдеэ ундыень бэлдэжэ үгэдэг һэн. Арестовалагдахадань, баһа гүйлгэжэ ерээд, уулзажа хөөрэлдэхын тула коридор соо үни удаан тэсэмгэйгээр хүлеэн һууха, элдэб юумэ оруулжа үгэхэ. Харин өөрынь бэе балай һайн бэшэ, толгойнь бага зэргэ һалга болоһон юм.

Москвада байһан эжытээ Питер абаашажа түбхинүүлээд, өөрөө хилын саана гарашабаб...

МЮНХЕНДЭ

1901—1902 онууд

Владимир Ильич, Мартов, Потресовүүд хилын саана өөһэдынгөө паспортнуудаар гараашье һаа, Мюнхендэ ондоо хүнэй паспортаар байдаг байба. Ушар юуб гэхэдэ, Россиһаа хэн ерэнэб гэжэ мэдүүлхэгүй, мүн Росси руу нюуса литература эльгээхэ хэрэг хангаха ёһотой байгаа. «Искра» газетээ Росси ошохо элдэб хүнүүдээр дамжуулан, дабхар оёортой чемодануул соо хээд, урид хэлсэгдэһэн газартаа эльгээдэг байгаабди. Росситай нягта холбоон түргөөр тогтоогдобо. «Искрагай» эгээл элдэбхитэй корреспондентнүүдэй нэгэниинь Питерэй хүдэлмэришэн Бабушкин байһан юм. Тэрэ элдэб олон газарһаа һонин мэдээнүүдые эльгээдэг байгаа.

Мюнхендэ зургаан үхибүүтэй немец хүдэлмэришэнэйдэ байрлаа һэмди. Тэдэнэйхи кухни, багахан таһалга соо булта багтажа байдаг һэн. Гэр соонь айхабтар сэбэр, үхибүүдынь хүндэмүүшэ юм бэлэй. Би эдеэ хоол бэлдэжэ байхадаа, Владимир Ильичтэ һаалта хэхэгүйн тула аалиханаар хүдэлхэ гэжэ оролдодог һэм. Юуб гэхэдэ, Владимир Ильич тэрэ үедэ «Юу хэхэб»? гэһэн номоо бэшэжэ эхилээд байгаа бшуу. Таһалга сооо гуураа нишэ тиишээ ябажа, бэшэхэ гэһэн юумэеэ шэбэнэн шэбшэдэг байһан юм. Столдо һуугаад бэшэжэ эхилхэдэнь, юушье асуудаггүй һэм. һүүлдэ, сэбэр агаарта гараад ябахадаа, юу бэшэжэ, юу бодожо байһан тухайгаа намда хөөрэгшэ һэн. Мюнхенэй захаар, хүнэй үсөөн газарнуудаар ходо ябадаг байгаабди.

һара болоод, Мюнхен Швабинг гэжэ газарта шэнэ, ехэ гэр соо өөрын байратай болоо һэмди. Владимир Ильич тон нэтэрүүгээр хүдэлжэ, «Юу хэхэб?» гэжэ номоо дүүргэбэ. Меньшевигүүд энээниие элдэб эсээр харааан угтаа. Харин бүхы бусад хүнүүд тэрэниие тон ехээр һонирхон уншаһан байха. Юундэб гэхэдэ, өөрынгөө эмхи байгуулха тодорхой түсэб тэрээн дотор табигдаһан шуу. Тэрэ номой гараһанһаа хойшо хорин хоёр жэл үнгэрөө. Партиин бүхы хүдэлмэриин эрхэ байдал хубилаа, мүнөө хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй үмэнэ шэнэ зорилгонууд табигданхай. Зүгөөр мүнөөшье энэ номой революционно сог залинь хүн бүхэнэй сэдьхэл доһолуулдаг. Тиимэһээ гансал аман дээрэ бэшэ, харин бодото, ёһотой революционер болохо гээ һаа, энэ номые мүнөөшье шэнжэлэн шудалха ёһотойбди.

(АПН).

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха)

МАРИ-РОЗ
ҮЙЛСЭДЭХИ ГЭР СОО

...рал Леклеркын гоё һайхан ...ээ холо бэшэхэнэ хүн зо- ...үсөөн, бишыхан үйлсэ ор- ... Тэдэ жэрылдэн зогсоһон ...нүүдэй харагдалгүй һаа, ...хоёр зуун жэлэй эхин багай ...хүрэжэ ерэшэбэ бэшэ гүб ...гээж түрэмөөр юм. 60—80 ...саана баригдаһан гэрнүүд ...хоройдо, үнһэн шандагаа- ...ушагданхай, зэргэлэн ха- ...дана. Тиимэ үйлсэнүүдэй ... Мари-Роз гэжэ нэрлэгдэн-

...ээл, 4-дэхи номертой гэр ...1909 оной июлиин 6-һаа ...оной июниин 13 хүрэтэр ...мир Ильич Ленин байһан ...дэ большевигүүд-револю- ...нүүд сугларлаг, шуһаяа ...байгаа холын Росси руу ...залита үгэнүүд эндэһээл ...һэн.

...гэрэй ханада хоёр онсо ...түүл бии. Нэгэниинь — Лени- ...тэй дурасхаалай самбар. ...даа дэлхэйн үгытэй ангиин ... Франциин ажалшадай ...ажа байдагаа мэдүүлһэ- ...һүлдэ мүн. Нүгөөдэнь — ...хана. Зүгөөр хюһаатай, ...ааар угаагаатай. Үшар ...хадэ, һаяхан фашис үзэл- ...алад» гэжэ эмхиин гэшүүд ...рэй ханада хара шэрээр эл- ...ү муухай үгэнүүдые бэшэ- ...таа. Энэ ушар юу харуул- ...тээ асуудалай гараханиь ...а. Харюуньшье ойлгосотой: ...змда эсэргүү элдэб этэ- ...д хэтэрхэдээ, Ленинэй ду- ...ла хоро хүргэхые хүсэдэг. ...гээ мэдүүлнэ бшуу.

...и-Роз үйлсэдэхи Ленинэй ...иректор Антуан Лежандр ...хамта тэндэ ерэбэб. ...рэй Владимир Ильичэй ан- ...байһан байра соо эмхид- ...ээй юм гэжэ намда ойл- ... Лежандр үндэр наһатай ...шье, хүл хүнгэтэй хүн бай- ... Ленин тухай хөөрэхэдөө, ...нь залуугай ошоор яларна. ...ээ вождиин ажаһууха үедэ ...гэр соо орожо үзэһэн мэтэ ...ээр домоглохыень шагнаха- ...һонин даа!

...о, хамтын үүдэ татан оро- ...Энэдэ ажаһуугшадай нэрэ- ...й список хананань үлгөө- ...ина. Юрын лэ гэр соохи- ...тоорэээшье илгаагүй.

...Энэдэ музей нээхэ тухай ...гэй гарахада, эзэниинь ...нөө яашье үгэжэ үгөөгүй, ...хэ А. Лежандр хөөрэнэ. — ...1955 ондо Франциин ...унис парти энэ, хоёрдохи ...й байрые худалдажа аба- ... Зүгөөр Франциин хуу- ...гоор, олон байратай гэр соо музей эмхидхэхэ хорюулгай. Тиимэһээнь эндэ манай нүхэдэй нэгэн ажаһуудаг.

Хахинадаг модон гэшхүүрээр гурбадахи дабхарта гарабабди. Сэдьхэлээ хүдэлгэн, богоһыень алхан оробоб. Гурбан бишыхан таһалга, бишыхан кухни. Москвадахи Ленинэй ехэ музей соо орожо үзэһэн совет хүндэ Ильичэй Париждахи байрын экспозици даншье бишыхан шэнгеэр харагдаха байһаниинь ойлгосотой. Танил болоһон, Ленинэй гар бэшэлгэтэй, шарлашаһан хуудаһануудшье эндэ үгы. Анха түрүүн хэблэгдэһэн номуудшье байхагүй. Франциида байха үедөө хэрэглэһэн зүйлнүүдыень харахагүйт. Эндэ фото-зурагууд гол һуури эзэлнэ. Бага наһанһаань эхилээд, һүүлэйнь жэлнүүд хүрэтэр Ленинэй ажабайдалые тон тодорхойгоор харуулһан фото-зурагууд эндэ тон гуримтайгаар эмхилэгдэн табигданхай.

— Энэ таһалга соо Надежда Константиновна Крупскаягай эхэ байдаг байһан. Басаган хүрьгэн хоёртоёо хамта хилын саагуур ябалсадаг байгаа. Энэ таһалга соо һуугаад, айхабтар ута бэшэгүүдые түрэл садандаа, танилнуудтаа бэшэдэг һэн гэдэг. Хани нүхэдтөө дамжуулха захяагаа Владимир Ильич тэрэл хүгшэнэй бэшэгэй али нэгэ тээ хабшуулжа эльгээдэг байгаа.

Лениндэ хабаатай фото-зурагуудһаа гадна, агууехэ вождь тухай совет уран зураашадай гүйсэдхэһэн зурагуудай буулгабаринууд эндэ олон. Жэшээлхэдэ, СССР-эй арадай уран зурааша Серов хара тушаар гүйсэдхэһэн зурагаа — вождиин портредые музейдэ бэлэглэһэн байна.

Нүгөө таһалга соонь Владимир Ильич байдаг байгаа. Конференцинүүдтэ бэлдэдэг, статья болон бэшэгүүдээ бэшэдэг байһан. Эндэһээ большевигүүдэй тэмсэлые ударидадаг, Россидахи ерээдүйн революциин стратеги, тактикые хараалдаг һэн.

Фото-зурагуудай нэгэн дээрэ Париж шадарай бишыхан Лонжюмо хотын Гранд үйлсын 91-дэхи номерой гэр харуулагдана. 1911 оной зун Ленин эндэ байһан юм. Энэл үйлсын 17-дохи номерой гэр соо марксизм шудалха тусхай һургуули эмхидхэгдэһэн байгаа. Россиһаа нюусаар ерэһэн революционернүүд тэмсэлэй һургуули эндэл гарадаг байһан.

Россида болоһон агууехэ революциие, Совет гүрэнэй түрүүшын алхамуудые харуулһан стендүүд эндэ бии. Ленинэй ажалладаг Кремльдэхи таһалгын макет харагшадай анхарал хандуулна. Тэрэниие Советскэ правительство музейдэ бэлэг болгон барюулһан юм.

Бидэ Мари-Роз үйлсэдэ дахин гарабабди. Тиихэдээ большевигүүдэй типографида үдэр бүри Ленинэй ошодог байһан харгыгаар ябабабди. Парижда Ленинэй байһан үе тухай, Надежда Константиновнатай хамта Франциин харгыгаар велосипедээр аяншалдаг байһан тухайнь Лежандр тодорхойгоор хөөрэжэл ябаба.

Мари-Роз үйлсын дурасхаалта самбартай тэрэ гэрэй ханада эрээлэгдэһэн муу муухай удхатай үгэнүүд дахин һанаандам оробо. Хас тамга хана уняагаар эреэлхэ дуратайшуул мүнөөшье Францида үшөө бии. Баруунай үзэл баримталдаг газетэнүүд, коммунизмда эсэргүү элдэб эсын худал хуурмаг юумэ бэшээшэд тэрэниие оегшөөн дэбэргэдэг. Хуурмаг бэшээшэдтэ үгэхэ мүнгэ һомолдог монополинуудшье яашахаб. Тиигэбэшье һаань, Франциин эгээлэй ажалшад, Франциин коммунистнууд Ленинэй дурасхаалые сэдьхэлдээ нангинаар хадуужа ябадаг. Тэрээнтэй холбоотой бүхы юумые нюдэнэй сэсэгы мэтээр сахидаг.

Тиимэ хүнүүдэй нэгэн, Мари-Роз үйлсэдэхи Ленинэй музейн директор Антуан Лежандр болоно.

Хүдэлмэришэ бүлэдэ түрэһэн, өөрөөшье хүдэлмэришэн — энэ хүн профсоюзна хүдэлөөндэ залууһаа хабаадаа, 1928 онһоо Франциин Коммунис партиин гэшүүн юм. Фашизмда эсэргүү хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадаа.

Парижые немецүүдэй эзэлээд байхада, энэ ехэ хото соо партийна номуудые, газетэнүүдые тарааха тон орёо хүдэлмэри даажа ябаһан. Парижай сүлөөлэгдэһэнэй һүүлээр сэрэгшэдэй дунда коммунис үзэлтэй номуудые тараадаг байгаа. Удаань ФКП-гэй Центральна Комитедэй библиотекэдэ, Морис Торезэй институтда ажаллаа. Владимир Ильичэй музейн директор болоһонһоо хойшо агуухэ вождиин ажабайдалтай, ажал ябуулгатай холбоотой бүхы документ, материалнуудые хаа хаанаһаа ехэл ханалгатайгаар суглуулжа байдаг.

Антуан Лежандртай хахасахадаа, дэлгэр уужам сэдьхэлтэй, халуун зүрхэтэй энэ хүнэй ажалша гарые баяр баясхалантайгаар алхаа һэм.

Б. БУБНОВ,
ТАСС-ай корр.

Париж.

«САЯАН», «ВПЕРЕД» ГАЗЕТЭНҮҮДТЭ — ШАН

Техническэ, полиграфическа талаараа эрхим һайнаар газетээ шэмэглэжэ, уншагшадаа урмашуулжа байхын зорилгоор республикын аймагуудай газетэнүүдэй дунда тусхай конкурс соносхогдоһон байгаа.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи хэблэлэй управлени, полиграфиин болон хэблэлэй НТО-гой республикын правлени, республикын журналистнуудай союзай правлени, соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком тус конкурсын дүн һаяхан гаргаба.

Үнгэрһэн жэлэй дүн хаража үзэхэдэ, КПСС-эй Түнхэнэй райкомой, аймагай Соведэй орган — «Саян», «Вперед» (Загарайн аймаг) газетэнүүд шалгаржа, түрүүшын һуури эзэлбэ. Дурсагдагша газетэнүүд шэмэглэлэйнгээ, статья, корреспонденцинүүдээ һайн шанартайгаар хэблэһээрээ онсо шалгарһан байна. Эдэ газетэнүүдэй редакцинуудта шан барюулагдаа.

Газетэнүүдые саг соонь, шанар һайнтайгаар хэблэхэ хэрэгтэ типографиин үүргэ тон ехэ.

— Манай типографиин хүдэлмэрилэгшэд — газетэ хэблэгшэ К. И. Красикова, наборщицанууд Г. А. Прозорова, А. И. Евсивкеева гэгшэд аймагайнгаа газетын техническэ шанарые һайжаруулха талаар яһала оролдодог, өөһэдынгөө бүхы мэргэжэл шадабарииие элсүүлдэг, — гэжэ Загарайн «Вперед» газетын редактор В. И. Секерин омогорхоно.

Дурсагдагша хоёр редакциин газетэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд — фотографууд Л. Д. Иринцеев, В. Г. Карлин, харюусалгата секретарьнууд Л. И. Борхонов, В. И. Секерина гэгшэдэй оролдолго ехэ байха.

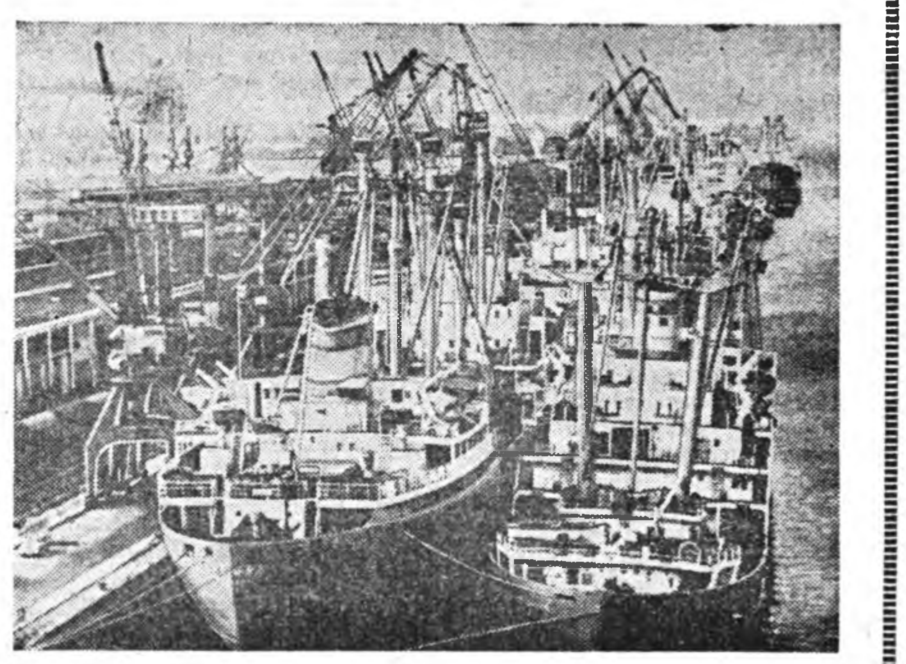
Хоёрдохи һуури «Прибайкалец» (Прибайкалиин аймаг), «Байкальские огни» (Кабанск), гурбадахи һуури «Витимские зори» (Баунт), «Улаан Сэлэнгэ» газетэнүүд эзэлһэн байна. Эдэ газетэнүүдэй редакцинуудта мүнгэн шан барюулагдаха болонхой.

Манай корр.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

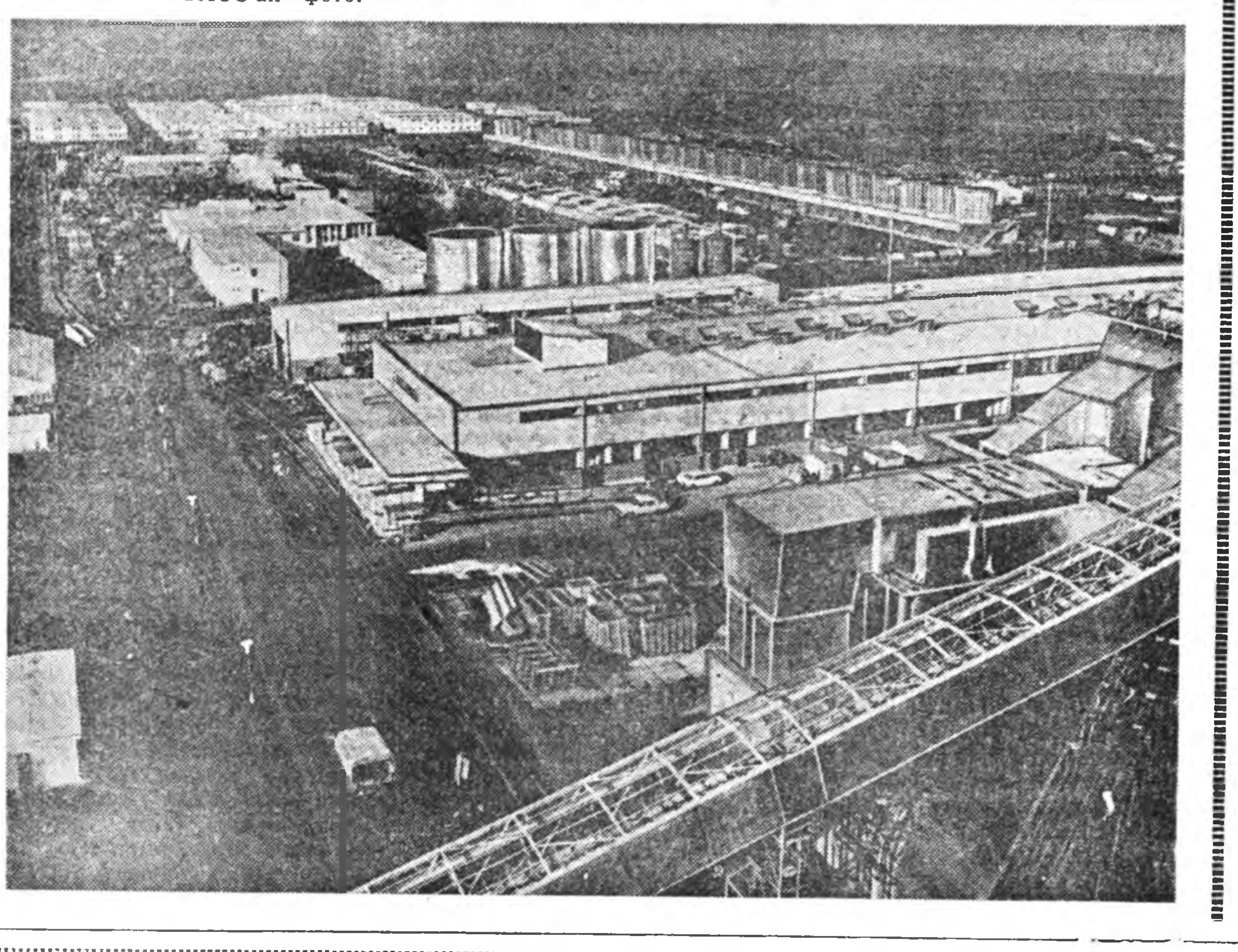
Германиин Демократическа Республика. Далайн Ростовско порт 1960 оной майн 1-дэ ашаглалгада үгтоо һэн. Тэрэ гэһээр энэ порт үдэр һүнигүй ажал хэһээр. Үнгэрэгшэ жэлэй 6 һарын туршада энэ портдо 41,5 миллион тонно бараан ашагдаһан, буулгагдаһан байха юм. Эндэ 48 ороной суднанууд ерэдэг.

ТАСС-ай фото.

1969 оной февраль соо Дьеньдеш хотоһоо холо бэшэ шэнэ электростанци ашаглалгада үгтэхэнь. Венгриин эгээл томо станцинуудай нэгэн болохо энэ ТЭЦ дэлхэйн түрүүшын космонавт Юрий Гагаринай нэрэмжэтэ байха юм. Зураг дээрэ: ТЭЦ-эй юрэнхы түхэл.

ТАСС-ай фото.

БУХГАЛТЕРНУУД ЗҮБШЭЛДЭБЭ

Һаяхан Ахын аймагай Орлик тосхондо колхоз, совхозуудай главна бухгалтернуудай семинар үнгэрэгдэбэ.

Энэ семинарта Түнхэнэй болон Ахын аймагуудай хүдөө ажахын управлениин мэргэжэлтэд, аймагай ЦСУ-гай инспекциин, түсэблэлгын комиссиин харюусалгата тушаалтад хабаадалсаһан байна. Зүблөөнэй түтэсхэлдэ КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь М. Ц. Гармаев дэлгэрэнгы үгэ хэлэхэдээ, колхоз, совхозуудай экономикые хүгжөөхэ талаар зарим тэды дутагдалнууд тушаа тогтоһон, мүн саашанхи зорилгонуудыень тэмдэглээ.

В. ГАЛСАНОВ.

ШЭНЭ ТОСХОН УРГЭДЭНЭ

Баргажан мүрэндэ шудхадаг Онёо голой баруун эрьедэ шэнээр түбхинэһэн Баргажанай ЛПХ-гай хүдэлмэришэдэй Юбилейный тосхон үдэр бүри ургэдэжэ байнхай. Гансахан нёдондо жэл эндэ хэдэн арбаад байрын гэрнүүд, магазинууд баригдажа, ашаглалгада үгтэһэн юм.

Һаяшаг эндэхи ЛПХ-гай барилгашад 150 үхибүүдэй байха яслисадай барилга дүүргэжэ, ашаглалгада тушаагаа. Энэнь ууралаар дулаасуулагдадаг, уужам паруул унталгын залтай, столовотой тула бүхы эрилтэнүүдыень хүсэд хангажа шадамаар юм.

В. ГАРМАЕВ.

ЭНЭ ХҮНИИЕ МЭДЭХЭ ГҮТ?..

Тосхоной үйлсөөр нэгэншье амитай юумэн үгы. Мэнэ hаяхан партийна комитедэй тэшүүд тамхиха нюсоохоор, ныхта шангаар хөөрэлдэhөөр гаража, саг зуура тогтоhон аали намдуу байдалые лорьбоожо. Тэдэнэй нэгэн зүүн урда зүт нэглэн, түргөөр гэшхэлбэ.

Отторгойдо нэгэншье үүлэн үгы. Тэрэнэй мянга түмэн мүшэд онибхоиб галдэнэ. Урдаhаань хүйтэн жабар үлеэжэ, шэмэрүүн амисхалаараа үнеэхи хүмэй нюурые хайра гамгүйгөөр альбанэ хэйертэй. Тэрэ хүн бата зэргэ бүхыгөөд, нюураа халхалжа, алхамаа улам түргэдхэнэ.

Добо дээрэ хоёр байратай хэдэн гэрнүүл. Сааhаань hургуули. Зайн галай гэрэл нэгэ гэрэйнь сонхоор ялар-на. Тэрэ гэр тээшэ үнеэхи хүмнай саха ерэбэ.

Хүбүүн басаган хоёрынь бүхэ нойроор хурхирна. hамганиинь hэрижэ:

— Сам хэды болооб?—гэжэ асуубa.

— Хоёр...

Лахяад аали намдуу байдал тогтоно. Үлэшэ бэлдэгдэhэн эдеэн хүрэнэнхэй. Домботой сай плиткэ дээрэ табяад, Жан Александрович хоёр гараараа толгойгоо хашаад, столой хажууда hууба. Иимэ шанга зүблөөнэй хэзээ болоhые hанажа ядана. Үгы лаа. болоогүй байха.

Домботой сай халажа игуузба. Нэгэ аяга сай хэжэ уугаад, Жан Александрович унтарилдаа оробо. Нойрынь ханье хүрэнэгүй. Иишэ тиишэ эрьелдэнэ. hүниин тэнгhэз үнгэртэр болоhон мүнеэдэнэй зүблөөн hанагдана. Тэндэ hууhан парткомой гэшүүд, зэмэлэгдэhэн хүнүүдэй шарай нюдэннэнь харагдахадал гэнэ. Ургасыя hайнаэртэ архидалган болоо. Парткомой секретарь Самойлов залуудаа...

Үглөөгүүр Жан Александрович хэмээлдэ хэрэгтэй карта, ном, дэбтэрнүүдые арhан папка сооео хээжэ hугабнахаад, hургуули тээшэ ошобо. «Юуншье хадаа би арбадахи класс хүрэтэр hураа hэм, мүнөөшье hургахаб» гэжэ үдэшэ хэлэhэнэз hанана. Самойлов абаагүй байна hэн...

Жан Александровичые хажуу талаhаань харахада, hонин ажабайдалай ааитартай хүн гэхээр бэшэ. Дунда зэргын бэетэй, шэрбэгэр хурса хамартай, халзан толгойтой хүн.

— Алтан далхой дээрэ мүндэлхэеэм. эзэнии агнуурида гаража ошоhон байгаа гэжэ эхэмни хөөрэгшэ hэн,—гэжэ Жан Александрович даруугаар хөөрэнэ.

Үнэхөөрөөшье Александр Михайлович Зимин суута ангуушадай нэгэн байhан гэхэ. Ангуудай арhа, хубсаhа хунар таряа талхаар андалдажа, гэр булынгаа хоолой тэжээдэг байгаа. Агнууриhаа бусажа ерэхэдэнь хүбүүнэй гараад байхада, Александр Михайлович ехэ хүхиhэн юм. «Байгаалида дуратай хүн болохо ёhотой»,—гэжэ ходо хэлэдэг байгаа.

Арбаад наhатай Жан абатаяа хамта нэгэ-хоёр үдэрөөр агнуурида гаралсадаг болоо. hургуулида hуража байхадаа, байгаалида айхабтар дуратай байhан: модоной гүлгэд хэзээ задараабэ, мойhон хэдыдэ сэсэглээб, хараасгай ниидэжэ ерэhээр хэды хоноб гэхэ мэтын тэмдэглэлнүүдтэй шарлашаhан дэбтэрнүүдынь мүнөөшье бии.

Арбан зургаа наhатай ябахадаа, Жан Аляаты тосхонойнгоо hургуулида эхин классуудай багшаар хүдэлжэ захалба. Тиихэдэ үшөө дунда hургуули дүүргээгүй ябаа hэн. Үдэшэ орой болотор лаампын hүлэмхи гэрэлээр арбадахи классай программа шудалдаг, бэhэ удаадахи хэшээлдээ бэлдэдэг hэн. Эдэ бүгэдынгөө түлөө эхэдээ яhала хараалгадаг байгаа.

— 1939 оной үбэл мори шаргааэ табяад модоной зайда ориходог Кутулик тосхондохи үдэшын hургуулида еражэ hурадаг hэм,—гэжэ Жан Александрович дурсана.

...Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай жэлнүүдтэ Жан Аляатынгаа дунда hургуулида багшаар хүдэлжэ байhан зандаа үлэбэ. Үлэн хоохон жэлнүүд... Багша хүндэ тиимэш бэлэн бэшэ байгаа. Фронтhоо аха, эсэгэ тухайдаа хүндэ мэдээсэл абаhан үхибүүд уруу дуруу ябаха. Тэдэнэй сэдьхэл тэбшэхэ хэрэгтэй...

Он жэлнүүд ошоходоо угаа түргэн даа. Дайнай hүүлээр хоёр жэл болоод байхада, Жан Александрович Эрхүүгэй университетдэ орожо, тэрэнээ 1951 ондо заочноор дүүргэжэ гараба.

Энээхэн добо дээрэхи гэрынь, энэ хэрэлсы хорин жэлэй саана баригдаhан юм. Хорин жэлэй турша соо гэшхэжэ, эндэhээ тосхон тээшэ шэртэжэ ябана-ха юм. Географи заахаар томилогдожо, анха түрүүшынхеэ эндэ ерэhэн намтартай. Мүнөө Нельхайн дунда hургуулида багшалжа эхилhээр хори нэгэдэхи жэлэй богоhо алхаба.

Үнгэрhэн энэ саг соо яhала ехэ хубилалта болоо даа. Шэнэ совхоз байгуулагдаа, тоhоной завод баригдаа, мүн бэшэншье барилганууд жэл бүри ургаан бодожо, тосхоной үнгэ шарай хараhаар байтар хубилаа. Арбаад жэлэй саана hургуули дүүргэжэ гарагшадай олониинь университет, институт дүүргээд хүдэлжэ байдаг. Аспирантнуудшье бии.

Энэ хүмнай ганеашье географи заадаг багша бэшэ. Арбаад гаран жэлэй саана поэзиин үргэн замаар түрүүшынгээ алхам хэhэн юм. Түрэл нютагаа, байгаалияа шүлэг, дуун соогоо магтан түүрээжэ, уран гоёор зураглан харуулхаяа оролдоhониинььшье буруу бэшэ. Тиимэ зохёолнуудайнь нэгэн «Аажам hүни» гэжэ нэрэтэйгээр 1955 ондо «Бурят-Монголой үнэн» газетэдэ толилогдоо hэн. Үнөө хоёр жэл үнгэрөөд байхада, «Хободогой хосоролго» гэжэ түрүүшынь сатирическа зүжэг Усть-Ордын округто хэблэгдэдэг «Ленинэй туг» газетэдэ гаража, олоной анхарал татаhан гэхэ. Нельхайн хүдөөгэй клубай уран hайханай самодеятельностьдэ хабаадагшад нютагайхидтаа харуулжа, hайн сэгнэлтэдэ хүртөө юм.

hүүлдэнь «Хужартын үер» гэжэ зүжэгынь 1961 оной февраль hарада Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ Буряад драмын театрай коллектив табижа, Жан Зиминэй нэрэ олондо мэдэжэ болобо.

Творчестводоо яhала амжалта түйлабашье, өөрынгөө мэргэжэл холодоо дээшэлүүлжэ байдаг. СССР-эй Наукануудай академиин Зүүн-Сибириин филиалай дэргэдэхи аспирантура дүүргэнхэй.

Арадай гэгээрэлэй отличник, коммунист Жан Александрович Зимин ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг: совхозой парткомой гэшүүн, нютагай Совэдэй депутат байха юм. Мүн түрэлхи хэлэеэ саашадань хүгжөөхэ тухай ехэ оролдолго гаргадаг, түрэлхи хэлэнэй кружогуудта туhа заабари үгэдэг. Хүдөөгэй клубуудай дэргэдэхи уран hайханай самодеятельностьдэ хабаадагшадта нютагай олон материалнуудаар пьесэнүүд болон интермедиинүүдые зохёожо үгэдэг, тэрэнииe болбосоруулан табилтые өөрөө хүтэлбэрилдэг байха юм.

Поэзи, драматургиин замда орохоор, Жан Зимин «Марсианануудтай уулзалга», «Аюур» гэжэ пьесэнүүдэй, «hолонго» гэжэ шүлэгүүдэй согсолбори хэблэн гаргаhан байна. «Сагаан сэдьхэлтэй хүн» гэжэ тэрэниие нютагаархиниинь хэлсэдэг. Тэрээнтэй хөөрэлдэжэ hууhадаа, биишье тиигэжэ hанааб.

Л. ЦЫРЕМПИЛОВ.
Усть-Ордын окружной радиогой хүдэлмэрилэгшэ.
Алайрай аймаг.

АРИГ СЭБЭРЫЕ САХИГШАД

hүүлэй жэлнүүдтэ Улаан-Үдэ хотын 51-дэхи hургуулиин 1-дэхи, 2-дохи классуудай багшанар hурагшадайнгаа дунда ариг сэбэрые сахиха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулдаг болонхой. Эдэнэр үхибүүдэй дунда hонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэжэ, «Мойдодырай булан» гэжэ тусхай булгэм байгуулhан байна.

Тэрэнhээ гадна, эндэхи багшанар ариг сэбэрые сахилгын хэшээлнүүдые эмхидхэжэ, «Уhанhаа бү ай, умбахада хамаагүй» гэhэн удхатай хөөрэлдөө үнгэргөө. Үхибүүд энэ хөөрэлдөөнhөө нилээдгүй туhатай зүбшэл заабари ойлгожо абаа. Тиихэдэ эдэнэртэ үглөөнэй зарядкын дүримүүд ба шүдэеэ зүбөөр сэбэрлэхэ тухай харуулагдаhан байна.

Үбэлэй сагта «Саhахан» гэжэ наадаанай үнгэргэгдэхэдэ үхибүүд шаргаар, санаар hолжоржо баясадаг байха юм. Харин зунайнгаа амаралтын үедэ тэдэнэр нэгэ үдэрэй аяншалгануудые эмхидхэдэг заншалтай.

Э. ЕЛАЕВА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдэ хотын 51-дэхи hургуулиин 1-дэхи «В» классай hурагшад «Мойдодырай буланда».

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Ү... дэлениин диспетчерскэдэ Василий Иванов... мов 25 жэл соо хүдэлжэ, hайн мэргэжэ... рүү хүдэлмэришэн болонхой.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Василий Наумов ажал...

Ф. АХМЕДЕЕВЭЙ

ЛЕНИНГРАДАЙ УНИВЕРСИТЕДЭЙ 150 ЖЭ...

Нева мүрэнэй эрье дээрэ итальянска уран дархан Трезиниин барыhан Петровско 12 коллегиин хуушанай байшан соо ороноймнай наука болон культурын томохон түб болгошо университет байрлана гэжэ «Хүдөө ажахын» календарьта бэшэгдэнэ.

1819 оной февралиин 8-да Александр I хаанай указаар багшанарай Главна институт Санкт-Петербургын университет болгогдон нэрлэгдэhэн байха. Университет болгогдоhон түрүүшынь жэлдэ тэрэнэй философско-юридическэ, физико-математическа, түүхэ-хэлэ бэшэгэй — гурбан факультедүүдтэ оройдоо 90 хүн hуралсажа байhан XIX зуун жэлэй эсэс хүрэтэр 4000 шахуу студент, 1910 ондо — 9000, тиихэдэ 1966 ондо — 20 мянга гаран студент тоологдожо байгаа. Факультедүүдэйнь тоо мүнөө 14 болотороо олошороо.

Университедэй олон тоото лабораторинуудта, эрдэм шэнжэлгын хэдэ хэдэн институдуудта математика ба механикын, физическэ, химическэ, газарай гадарай болон бусад эрдэм шэнжэлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана. Тэдэндэ 3000 гаран профессор, доцент, багшанир, научна хүдэлмэрилэгшэд, мянга гаран аспирантнууд хабаадалсана.

Университедтэ hуража гарагшад эрдэмэй түүхэдэ бага бэшэ туhа нэмэри оруулhан байха юм. Петербургда математикын hургуули байгуулагшад — В. Я. Буняковскиин, А. А. Марковай, П. Л Чебышевэй: физигүүд — Э. Х. Ленцын, Ф. Ф. Петрушевскиин, И. И. Боргманай, О. Д. Хвольсоной нэрэнүүд олондо элитэ болоhон.

Ородой «химиин үбгэ абанар» — А. А. Воскресенский, периодическа хуули эhо анха түрүүлэн нээгшэ Д. И. Менделеев, органическа бодосуудай химическэ бүридэлэй теори зохёогшо А. М. Бу... И. М. Сеченов, Н. В. Введ... В. В. Докучаев болон бусад... hуража гараhан байнад. 18... ноябрьда В. И. Ленин тус... ситедэй юридическэ факу... курс онсо яаралтайгаар от... нэгэдэхи шатын диплом...

Совет засагай жэлнүүдтэ... гай эрдэмтэд олон үнэтэ... лэлгэ ябуулжа, эрдэм ухаа... дэб янзын hалбаринуудта... нээлгэ хэhэн байха юм. Ун... тедые дүүргэжэ гараhан... мянган хүнүүд Эхэ ороноо... хы заха хизаарнуудта ам... тэйгөөр хүдэлмэрилнэ.

«ЭФСО» — эфиопи-совет хамтын худалдаа наймаанай фирмэ иимэ нэрэтэй юм. Энэ фирмэ хоер жэлэй саада тээ байгуулагдаа hэн. hаяхан Аддис-Абебэ хотын түб гудамжада энэ фирмын шэнэ магазин нээгдэбэ. «Волга», «Москвич», «ГАЗ-69» түхэлэй машинанууд, тракторнууд эндэ худалдагдана. Совет техникэ үндэрөөр сэгнэгдэнэ. Зураг дээрэ: шэнэ магазинай газаа.

ТАСС-ай фото.

ПРАВДА БУРЯТИИ
МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Колхозой правлениин тоосоон» гэhэн түрүү бэшэг. «Табан жэлые болзорhооь урид» гэhэн гаршаг доро информацинууд. Түрэл орон доторнай.

Хоёрдохи хуудаhанда: газар зүбөөр элдүүрилхэ тухай В. Дерюгинагай статья. Информацинууд.

Гурбадахи хуудаhанда: А. Куртигай статья тухай редакцида ороhон бэшэгүүд. Хилын саанаhаа абтаhан мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: нютаг нютагай hонин. Спорт. «Шанга хэмжээ абахаар болоо» гэhэн статья. Соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

13 часhаа 16 час хүрэтэр Москваhаа дамжуулга. 13.05 минутаhаа hургуулиин наhа гүйсөөдүйшүүлдэ зорюулагдаhан дамжуулга. 13.20 минутаhаа Европын түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн. 14.15 минутаhаа «Киногой аяншалгада дуратайшуулай клуб» гэhэн дамжуулга. 15.15 минутаhаа «М. В. Ломоносов» гэhэн дамжуулга. 18 часhаа үхибүүдтэ зорюулагдаhан фильм. 18.20 минутаhаа «Операция «Трест» гэhэн уран hайханай телевизионно фильм (3-дахи серинь). 20 часhаа 23 час хүрэтэр Москваhаа дамжуулга. 20.05 минутаhаа «Европо, ушар, оронууд, асуудалнууд» гэhэн дамжуулга. 21 часhаа залуушуулда зорюулагдаhан дамжуулга. 22 часhаа орон доторхи hонин. 22.15 минутаhаа концерт.

КОНГРЕСС ХҮДЭЛМЭРЕЭ ДҮҮРГЭЭ

КАИР. (ТАСС). Арабуудай профсоюзуудай уласхоорондын конфедерациин (МКАП) дүрбэдэхи конгресс дүрбэн үдэрэй турша соо үргэлжэлhэнэйнгөө hүүлээр февралиин 1-эй үдэшэлэн хүдэлмэреэ дүүргээ. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ВЦСПС-эй түрүүлэгшэ А. Н. Шелепин совет делегациие конгресс дээрэ толгойлhон байна.

Конгрессэй зургаан комиссиин бэлдэhэн документнүүд түгэсхэлэй пленарна заседани дээрэ hайшаагдаа, МКАП-ай уставта нэмэжэ оруулагдаhан заhабаринууд баталагдаа. ОАР-ай профсоюзуудай бүгэдэ ниитын федерациин түлөөлэгшэ Фавзи Ас-Сайед арабуудай профсоюзуудай уласхоорондын конфедерациин генеральна секретаряар дахинаа hунгагдаа.

Араб оронуудай ажалшад бүхы дэлхэйн ажалшадтал адли хархис хүсэнүүдтэ, империализмда эсэргүү, эб найрамдалай, социальна хүгжэлтын түлөө хамтынгаа тэмсэлдэ улам нэгэдэн жагсаха зэргэтэй гэжэ баталан абаhан документнүүд дотор хэлэгдэнэ.

ПРЕЗИДЕНТ НАСЕР ҮГЭ ХЭЛЭЭ

КАИР. (ТАСС). Палестинын национальна совэдэй сесси Каирта боложо, ОАР-ай президент Гамаль Абдель Насер тэндэ үгэ хэлэбэ. Арабуудай партизануудай хүдэлөөнэй шухала удха шанартай байhан тухай тэмдэглэхэ зуураа, Насер иигэжэ мэдүүлээ: «Эсэргүүсэлгын тэмсэлдэ болоhоч Палестинын эмхинүүдтэ ОАР али бүхы туhаламжа хүргэнэ». Дүтын Зүүн зүгэй асуудалнуудые шиидхэхэ тухай дурдахадаа, ОАР-ай президент иигэжэ зааhан байна: «Манай газарнуудые hөөргэнь бусааха, тэдэ газарнуудhаа дайсадые үлдэн сэбэрлэхэ» тухай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэхээр хараалагдаха ёhотой.

«Арабуудай Нэгэдэмэл Республика үдэр ерэхэ бүри хүсэтэй болоно» гэжэ президент үгынгөө түгэсхэлдэ заагаа.

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО
ХИЛЫН ГААНАhАА

Коммунист городой мэр болгогдобо

ПАРИЖ. (ТАСС). Марсельhээ (Буш-Дю-Рон департамент) холо бэшэ байдаг Франциин Мартиг хотын муниципальна совет Коммунис партиин түлөөлэгшэ Поль Ломбар гэгшые хотынгоо мэр болгон hунгаhан байна.

1959 онhоо Мартигай мэрэй орлогшын тушаал эзэлжэ байhан П. Ломбар түрүүшын шатын hунгалга дээрэ диилэнхи олонхидой дуугаар hунгагдаа.

ДЕМОНСТРАЦИДА ХАБААДАГШАДЫЕ БУУДАБА

КАИР. (ТАСС). Газада болоhон амгалан демонстрацида хабаадагшадые Израилиин эзэмдэлгын сэрэгүүдэй буудаhанай шалтагаанаар арабуудай 93 hурагшад шархатаа. Тэдээнэй 43-ниинь хүндөөр шархатанхай. Энээн тухайда Каирай газетэнүүд мэдээсэбэ.

Палестинын партизануудтай харилсаа байгуулаа гэжэ гэмнэгдэhэн араб гурбан басагад тушаа гаргагдаhан шиидхэбэриие буруушаажа эмхидхэгдэhэн демонстрацида Газа хотын дунда hургуулинуудай 4 мянга гаран hурагшад хабаадалсаа. Газа хотын үйлсэнүүдээр танкнууд, броневигүүд ябана гэжэ газетэнүүд заана.

Городой бүхы hургуулинуудые болзоргүйгөөр хааха тухай захиралта эзэмдэлгын засагаархидай зүгhөө үгтэhэн байна.

Рафахта сэрэгэй губернаторай алагдаhантай дашарамдуулан hаяхан хоёр зуун араб hурагшад баригдажа хаагдаhан юм. Энээниие буруушааhан демонстрацинууд Газа хотодо мүнөөшье хүрэтэр үргэлжэлhөөр гэжэ «Аль-Гумхури» газетэ тэмдэглэнэ.

ХҮДЭЛМЭРИШЭН АНГИИН АША ТУhАДА АЮУЛТАЙ

ЛОНДОН. (ТАСС). Профсоюзуудай хүдэлөөнэй эрхэ хаhаха зорилгоор правительствын дурадхажа байhан хуулиин проект хадаа Англиин хүдэлмэришэн ангиин аша туhада hүүлэй арбан жэлэй турша соо тохёолдуулжа байhан эгээл ехэ аюулынь болоно гэжэ Великобританиин компартиин генеральна секретарь Джон Голлан Глазгода февралиин 2-то болоhон митинг дээрэ мэдүүлээ.

Забастовко хэлэгдэ профсоюзуудай эрхэ хизаарлаха тухай правительство хараална.

ЛЕНИН БА МОНГОЛ АРАД

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Монголой Арадай Республикын соёлой министрэй орлогшо Ж. Ахмет МОНЦАМЭ агентствын корреспондентэй хөөрэлдэхэдөө В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойе угтахын тула Монголдо хэгдэжэ байhан бэлэдхэл тухай тогтоhон байна. Монголой Арадай Республикада В. И. Ленинэй hургаал нэбтэрүүлхэ асуудалда ехэ анхарал табигдана. 1921 ондо арадай революциин илаhан түрүүшын үдэрhөө хойшо Ленинэй зохёолнууд монгол хэлэн дээрэ оршуулагдажа эхилhэн юм. Орон дотор Ленин тухай олон тоото ном, брошюранууд хэблэн гаргагдаа. Хамта дээрэ 10 ном хэблэн гаргагдахаар оршуулагдажа байна.

Хойто оронуудай премьернүүдэй зүблөөн

СТОКГОЛЬМ. ТАСС-ай корреспондент Д. Ершов иигэжэ дамжуулна:

Хойто оронуудай премьер-министрнүүдэй зүблөөн эндэ хоёр үдэрэй турша соо боложо үргэлжэлөө. Хойто зүгэй оронуудай хоорондо экономическа холбоо байгуулха тухай түсэбүүдые (НОРДЭК) тэдэнэр зүбшэн хэлсэhэн байна.

Хойто дэлгүүртэ нейтральна оронууд — Финлянди, Швеци орохоhоо гадна, НАТО-гой гүрэнүүдтэ хабаадаг Дани Норвеги хоёр оролсодог байна. Тиимэhээ тэрэ дэлгүүртэ ФРГ мүн лэ зоргоороо оролсодог гэжэ олониинь hанаагаа зобоно.

Зүблөөнэй hүүлээр үнгэргэгдэhэн пресс-конференцинүүд дээрэ премьернүүд Т. Эрландер (Швеци), Х. Баунсгорд (Дани), П. Бортен (Норвеги), М. Койвисто (Финлянди) хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ иигэжэ мэдээсэhэн байна: хүдэлмэреэ июлиин 15-да дүүргээд, таможенно холбоо барисаа байгуулха түсэбүүдтэ хабаатай, тэрэшэлэн промышленность болон капиталнуудай талаар экономическа харилсаа үргэдхэхэ тушаа материалнуудые мүн тэрэ болзортО дамжуулан үгэхые экспертнүүдэй комитедтэ даалгаабди.

Зүблөөндэ олон хүн хабаадалсаа. Премьер-министрнүүдhээ гадна, олон министр, хойто оронуудай совэдэй президиумэй, тэрээнэй экономическа комитедэй гэшүүд байлсаа.

Хойто зүгэй оронуудай экономическа холбоон тухай хэлсээнэй удаадахи шатань — дээрэ дурсагдаhан оронуудай премьер-министрнүүдэй шэнэ зүблөөн февралиин 16-да Хельсинкидэ болохо юм. Удаань бүхы асуудалнуудынь мартын 1-hээ 6 хүрэтэр Стокгольмдо үнгэргэгдэхэ хойто оронуудай совэдэй ээлжээтэ сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ байна.

Гвинейн хүдөө ажахы шэнэдхэн хубилгагдахань

КОНАКРИ. (ТАСС). Хүдөө ажахые шэнэдхэн хубилгаха шэнэ кампани февралиин 1-hээ эхилхэнь. Энээн тухайда Гвинейн экономическа талаарнь хүгжөөхэ асуудал эрхилдэг министр Исмаил Туре тусхай мэдүүлгэ хээ.

Хүдөө ажахые шэнэдхэн хубилгаха шэнэ кампани хадаа ороной бүхы хүн зоной 90 процентые эзэлдэг хүдөөгэй ажалшадай хүсэ шадал нэгэдэн жагсааха, ороной үмэнэ табигдаhан үйлэдбэриин зорилгонуудые бэелүүлхэ үүргэтэй юм. Натуральна ажахынуудые мүнөө үеын национальна социалис экономикодо шэлжэн оруулха замууд хараалагдана.

Энэ зорилго бэелүүлхын тула Гвинейн демократическа парти шэнэ кооперативуудые эмхидхэхээр, гүрэнэй ажахынуудые олошоруулхаар, хүдөө ажахые оньhожоруулхаар хараална.

СЕНАТОР МЭНСФИЛДЫН ХЭhЭН МЭДҮҮЛГЭ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). США Куба хоёрой хоорондо харилсаа hайжаруулха, дипломатическа харилсаа дахинаа hэргээхэ арга бии гэжэ сенадта демократическа диилэнхи олонхидые толгойлдог Мэнсфилд «асуудал, харюу» гэhэн телевизионно дамжуулгада хабаадахадаа февралиин 2-то мэдүүлээ.

Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые гуримшуулха зорилгоор Америкын, Советскэ Союзай хамтын оролдолгодо туhа хүргэхэ шухала байhан тухай сенатор мэдүүлээ. Советскэ Союз Дүтын Зүүн зүгтэхи хүшэр байдалые hайжаруулха хүсэлтэй гэжэ Мэнсфилд зааhан байна.

КАЛИФОРНИ ШАДАР БОЛОhОН АЮУЛ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Санта-Барбара (Калифорни штат) шадар США-тай Номгон далайн эрьедэхи уhанай гүнзэгы скважинануудhаа хүсэтэйгөөр сорьёлон гараhан нефтиие мэргэжэлтэд, олон тоото хүдэлмэришэд тогтоожо ядаад байна. Нефтиин ехээр шэдэлhэнэй шалтагаанаар Калифорни шадархи Номгон далайн уhан дээрэ 520 дүрбэлжэн километрэй зайда ехэ зузаан нефть сугларанхай. Нефтиин хорото нүлөөнhөө олон тоото дельфин, далайн хаб загаhан үхэбэ. Калифорнидохи суута пляжууд ехээр хохидоо.

«ЮНИОН ОЙЛ» компани энэ аюулда сэхэ зэмэтэй. Энэ компани ехэ олзо олохын түлөө нефть малтан абаха гурим сахяагүй.

ХОЛО, ОЙРЫН hО...

АЛТАН ХОЛБОО

Заполяриин алтанай уурхайн Билибинэй нэрэмжэтэ 28-дахи шахтын хүдэлмэришэн Валентин Кандеев гэгшэ эгээл азатай байшоо. Магаданай область дотор байгша оной түрүүшын томо алта олоо бшуу. Тэрэнэйнь шэгнүүр 1143 грамм татаhан юм. Тиигээд... хэдэхэн хоноод байхад... тин Кандеевэй олоhон... алтан баhал кило... дээшэ татаа.

(ТАСС-ай ...)

Магадан.

СИБИРИИН НЕФТЬ

Губкинска нефть олзоборилгын газар доро газ байха ёhотой гэжэ тоологдодог байгаа. Эндэ газарай гүн руу гурба мянган метр хүрэтэр үрэмдэхэдэнь, нефть орьёлон гараба. Энэ шэнэ скважинаhаа хоног соо 300 тонно нефть абтана.

Шэнэ жэлдэ олдоhон энэ хэбтэшэ тухай «Главтюменьгеологи» трестын главна геолог ...вельев иигэжэ хөөрэнэ:

Сибирьтэ, газарай ... дороhоо тон элбэг нефть ...шынхеэ олдобо. Шанар... hайн. Эндэхи бусад ра... шье баhал иимэ гүнзэгы... элбэг ехэ нөөсэ байга... гэжэ бодомжологдоно.

Тюмень.

ОМОЛИИН АГНУУРИ ЗОГСООГДОБО

Байгал дээрэ загаhанай үбэлэй олзобори эх... Тиигэбэшье мүнөө омоли барилга түрүүшынхеэ ... мүhэн болюулагдаа. Эрдэмтэдэй дурадхалаар энэ ... загаhа олзоборилгые зургаа-долоон жэлэй туршада... соохо гэhэн байна.

Мүнөө Байгал дээрэ загаhа үсхэбэрилгын хоё... вод—Большереченскын, Сарамлиин заводууд хүдэл...

Эрхүү. (ТАСС-ай ко...)

МҮЛЬhЭН ДАЛАЙ ДОРО НЕФТЬ БИИ ГҮ?

Энэ асуудалда эрдэм-шэнжэлэлгын нефтиин Бүхэсоюзна институдай таhагай начальник М. К. Калинко харюусаба. Мүльhэн далай доро нефтиин, газай угаа ехэ нөөсэ байха ёhотой гэhэн hанамжа тэрэ элирхэйлнэ.

— Мүнөө дэлхэйн бүмбэрсэг дээрэ нефтиин, газай 330 шахуу уурхайнууд уhан дороhоо элирүүлэгдэнхэй,—гээд эрдэмтэ хөөрэнэ. — Гэбэшье эгээл томо нөөсэнүүдынь үшөөл олдоодүй байна. Энэ талаар Хойто Мүльhэн далайн оёор доро эгээл ехэ баялигтай байха гэжэ тоологдодог. Юуб гэхэдэ, тэндэхи газар дайдын шэнжэ нефтиин нөөсөөр тон баян Мексикын татуурайхитай ад... Арктикада үрэмдэл... шэнжэлгээр уhанда ... бодосуудай бии ба... элирүүлэгдэhэн юм. И... зарhаа нефтиин баялиг... байна бшуу. Шэнжэлэ... тиин тиимэ шэнжэ би... мүльhэн далайн ол... болон эрьеэр олон ү... рүүлhэн байна.

Карска. Лаптева ... нефть, газ байха ёhо... hанамжада илангаяа э...

И. ЛОБА...
(ТАСС-ай ...)

Москва.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУ...

Манай адрес, телефону...

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—... приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редакт... 62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—... отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—... 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышленно... строительства—61-35, советского строительства и быта—... культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-8... формации—34-05, общественная приёмная—56-62, ма... бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати пр... те Министров БурАССР

Гор. Улан-Удэ, типография Управления по печ... Совете Министров БурАССР.

Н-02316. Зак...